

Цифрова обработка на изображения

Възстановяване на изображения

Enhancement vs. Restoration

■ *Image enhancement*

- подобряване на **визуалното** представяне на изображението
- **субективен** процес
  - евристичен подход

■ *Image restoration*

- възстановяване на изображението чрез премахване на шумове и изкривявания
- **обективен** процес
  - използва априорни знания за наличните шумове и дефекти
  - базира се на моделиране на шумовете, които се наслагват върху изображението
  - прилага се инверсна операция за премахването им и възстановяване на оригиналното, незашумено изображение
  - използва оценка на качеството на възстановяване на изображението

Шум в изображенията

- Всички изображения, получени чрез оптична проекция върху сензорен масив, са зашумени

- **Видове шум**

- **корелиран шум**

- електрически смущения
    - смущения в източника/сензора
    - изкривявания и артефакти
      - halftone distortion/moiré patterns

- **некорелиран шум**

- квантов шум в CCD матрицата
    - шум от сребърните гранули във филмите
    - невронен шум в ретината
    - шум от квантоване в цифровата фотография

Шум в изображенията

■ Изображения с адитивен шум

зашумено
изображение

адитивен шум

$$J(r, c) = I(r, c) + N(r, c)$$

незашумено
изображение

пространствена област

зашумено
изображение

адитивен
шум

$$J(v, u) = I(v, u) + N(v, u)$$

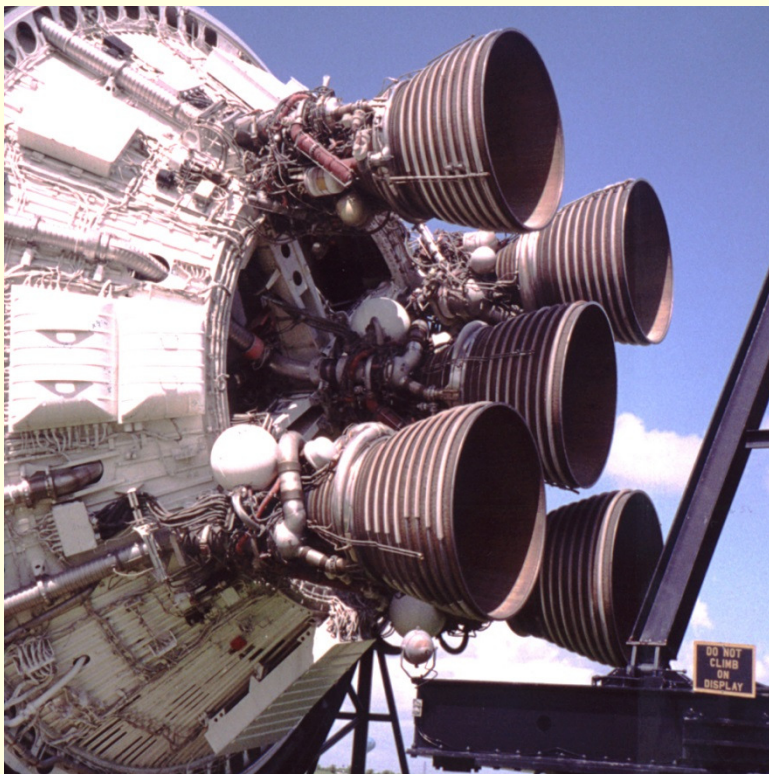
незашумено
изображение

честотна област

Корелиран шум

Периодичен шум

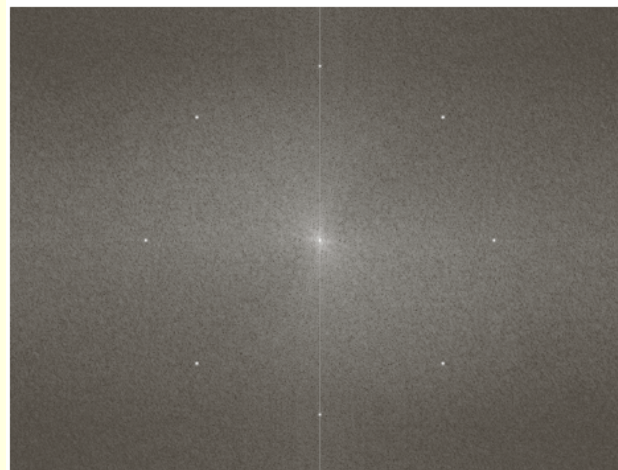
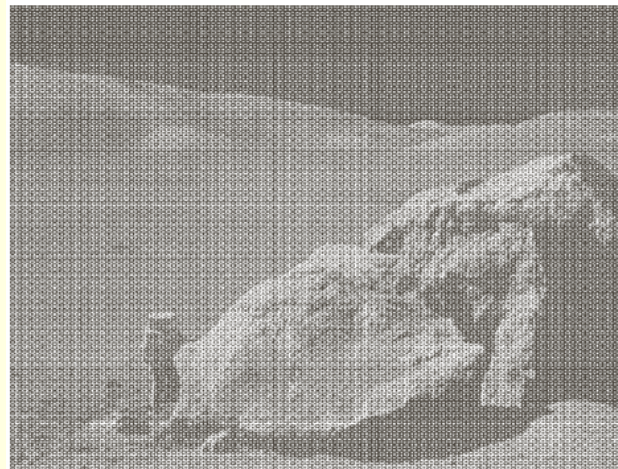
оригинално изображение

изображение + шум

Корелиран шум

Синусоидален шум

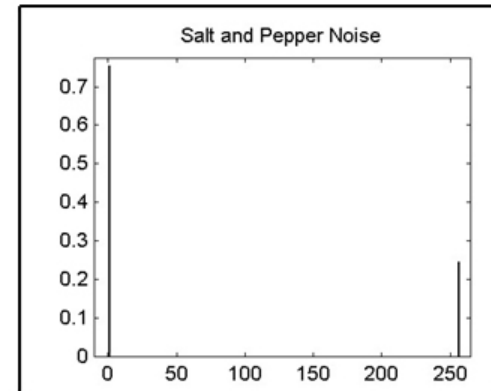
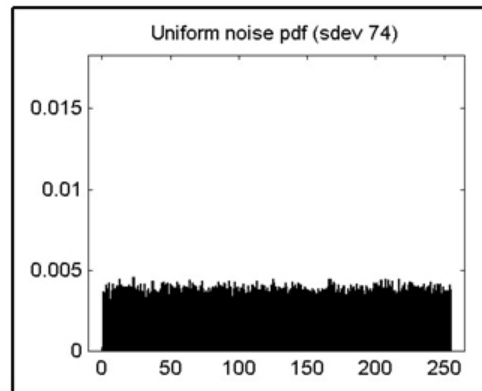
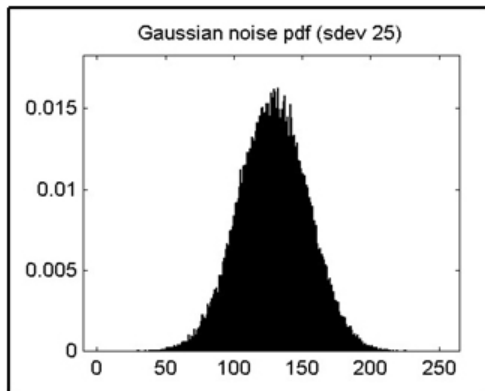
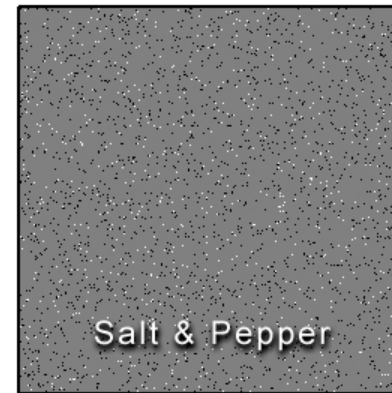
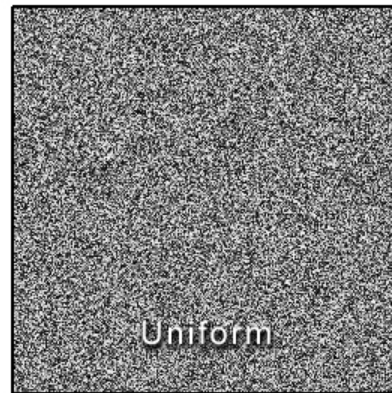
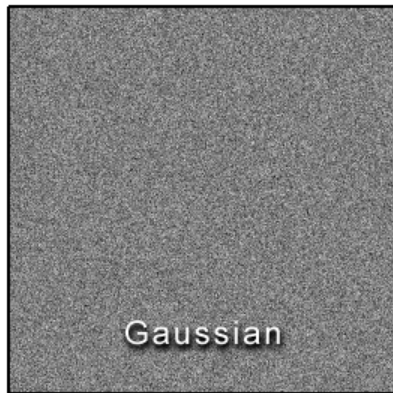

a
b

FIGURE 5.5

(a) Image corrupted by sinusoidal noise.
(b) Spectrum (each pair of conjugate impulses corresponds to one sine wave). (Original image courtesy of NASA.)

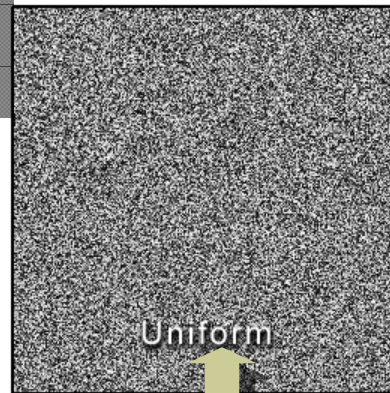
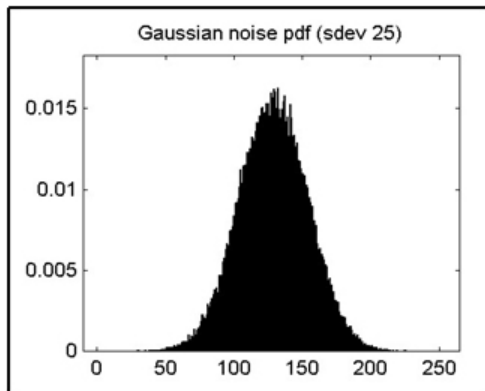
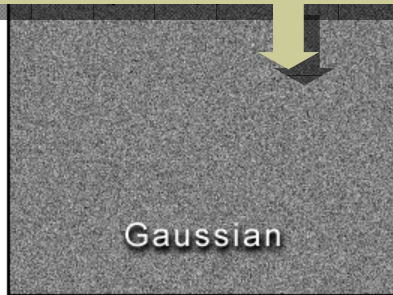
Некорелиран шум

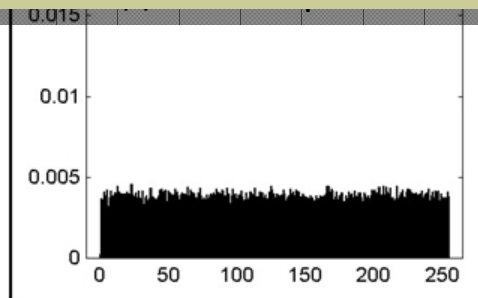
Всяка стойност на пиксел се асоциира с вероятност, определена от съответното разпределение

Некорелиран шум

Най-вероятната стойност (мат. очакване) е 128 със средна разлика от нея 25 (станд.отклонение)

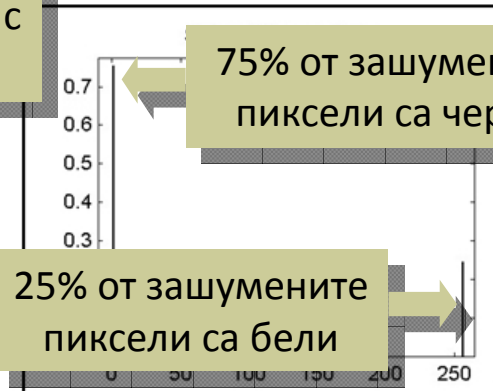
Всички стойности се срещат с еднаква вероятност

Само 12.5% от пикселите съдържат шум (sparse noise)

75% от зашумените пиксели са черни

25% от зашумените пиксели са бели

Вероятностни функции

- Гаусова функция

$$p(z) = \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma}} e^{-(z-\mu)^2 / 2\sigma^2}$$

- Rayleigh функция

$$p(z) = \begin{cases} \frac{2}{b}(z-a)e^{-(z-a)^2 / b}, & \text{за } z \geq a \\ 0, & \text{за } z < a \end{cases}$$

- Gamma (Erlang) функция

$$p(z) = \begin{cases} \frac{a^b \cdot z^{b-1}}{(b-1)!} e^{-az}, & \text{за } z \geq 0 \\ 0, & \text{за } z < 0 \end{cases}$$

Вероятностни функции

- Експоненциална функция

$$p(z) = \begin{cases} a.e^{-az}, & \text{за } z \geq 0 \\ 0, & \text{за } z < 0 \end{cases}$$

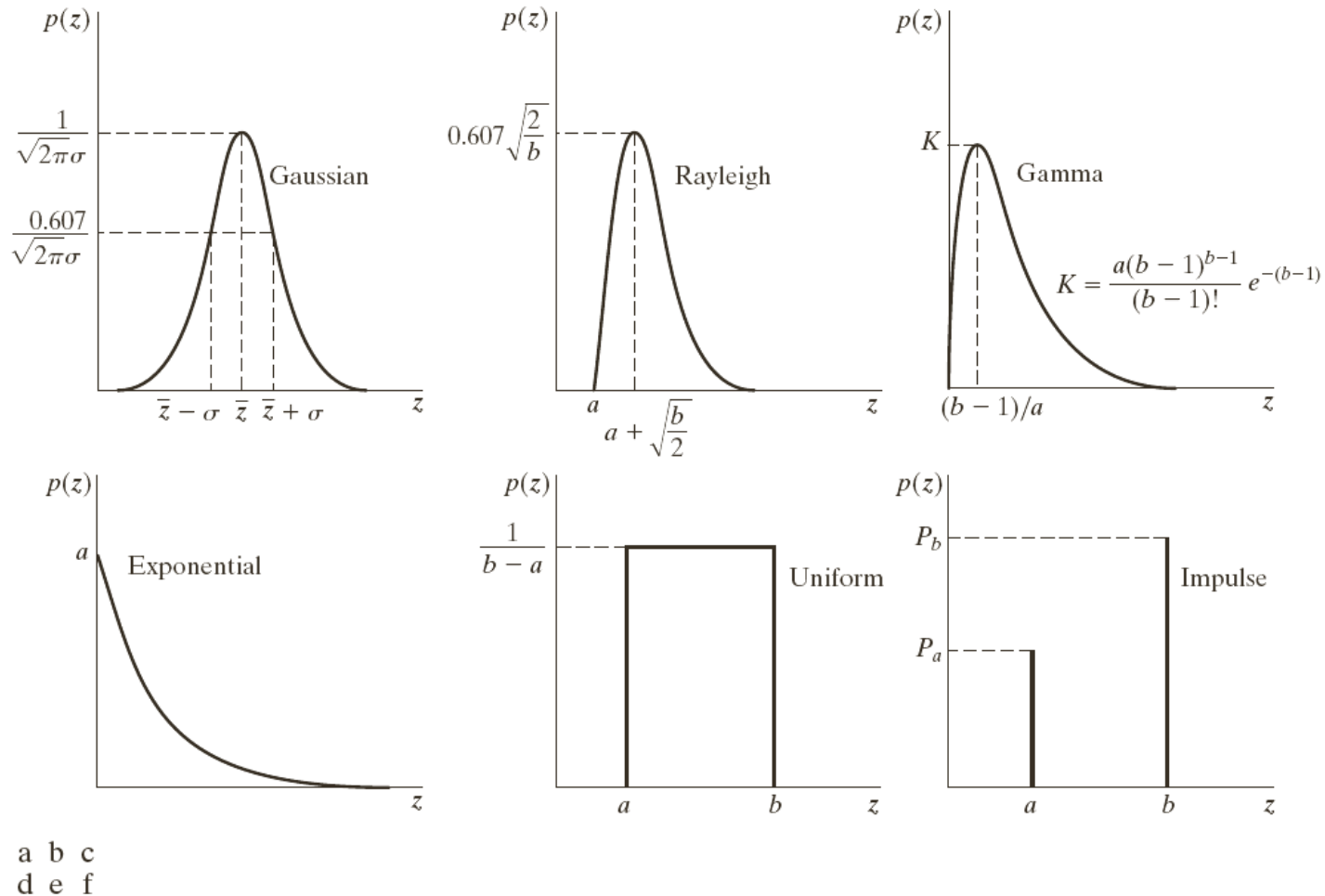
- Равномерна функция

$$p(z) = \begin{cases} \frac{1}{b-a}, & \text{за } a \leq z \leq b \\ 0, & \text{в противен сл.} \end{cases}$$

- Импулсна функция

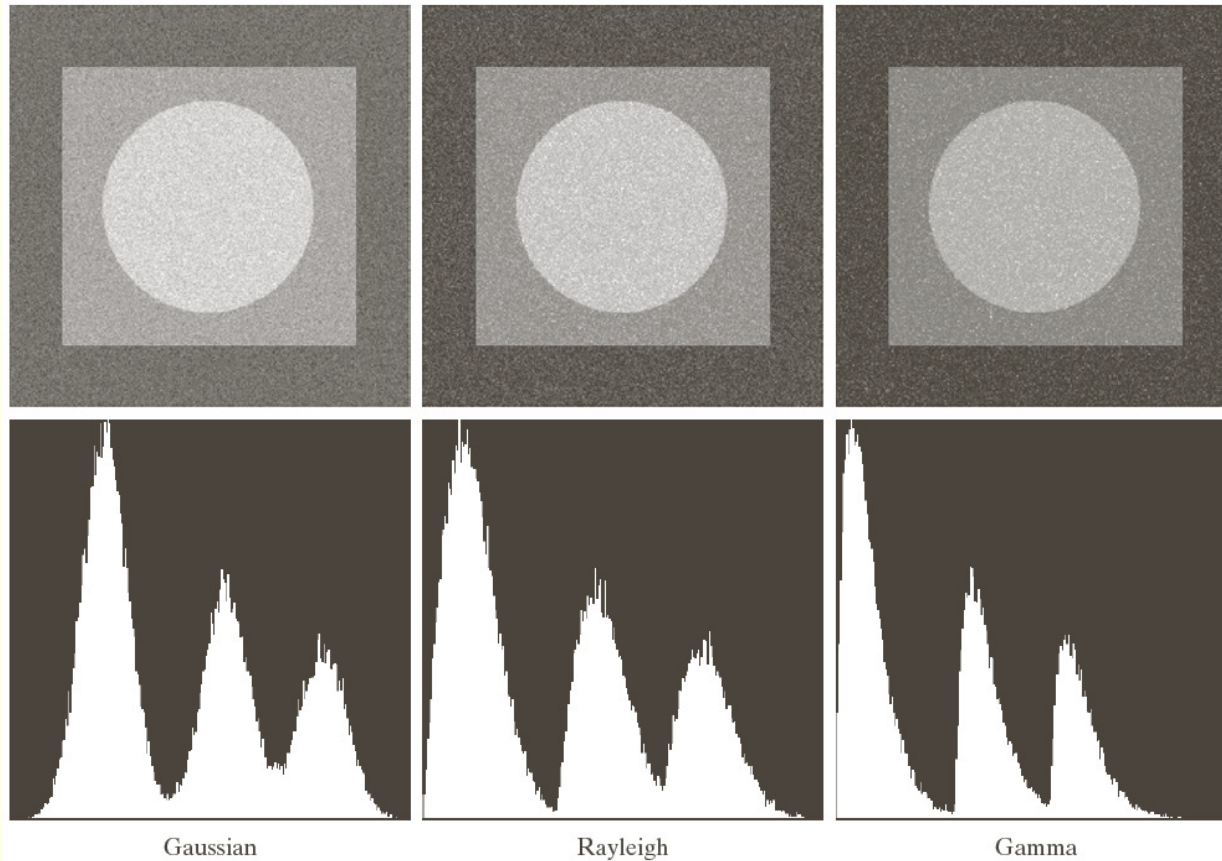
$$p(z) = \begin{cases} P_a, & \text{за } z = a \\ P_b, & \text{за } z = b \\ 0, & \text{в прот.сл.} \end{cases}$$

Вероятностни функции

FIGURE 5.2 Some important probability density functions.

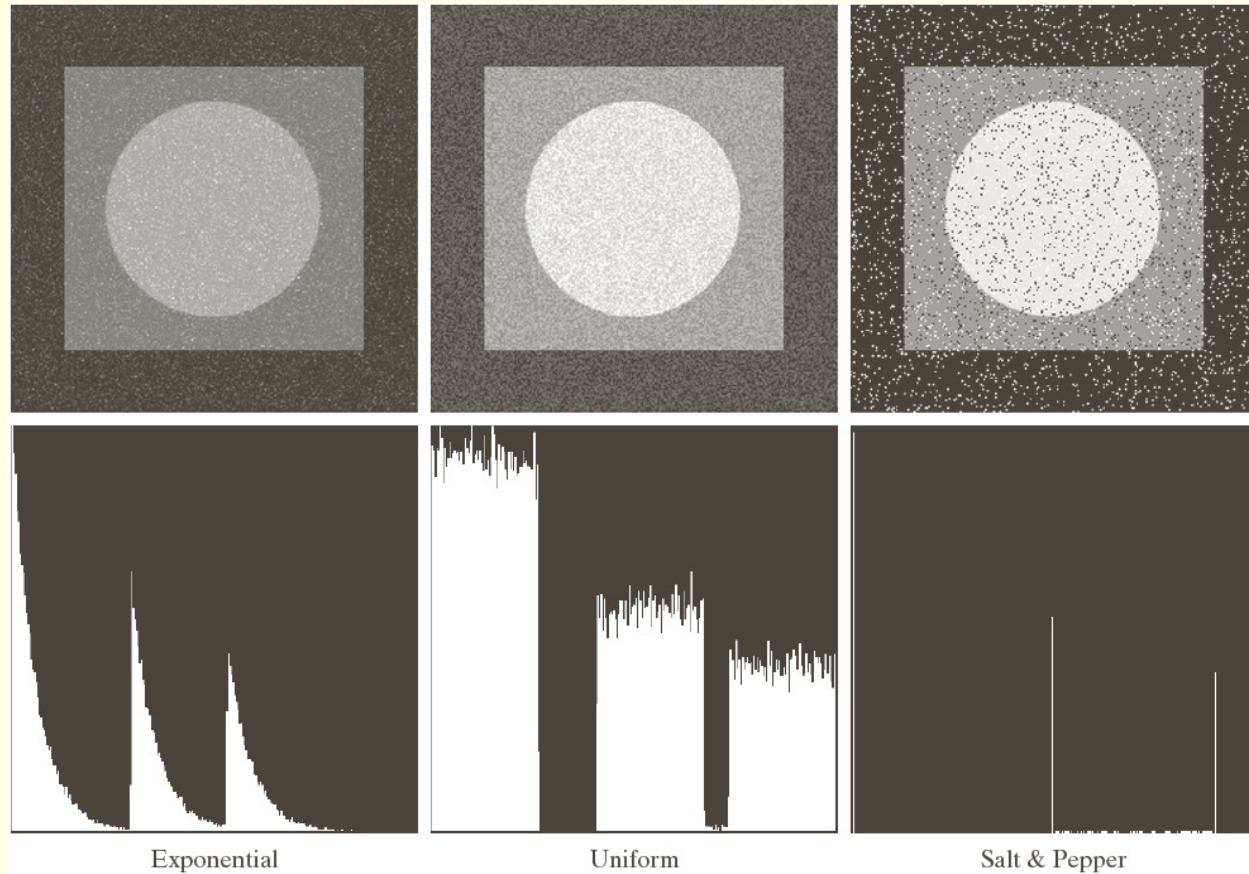
Некорелиран шум

a b c
d e f

FIGURE 5.4 Images and histograms resulting from adding Gaussian, Rayleigh, and gamma noise to the image in Fig. 5.3.

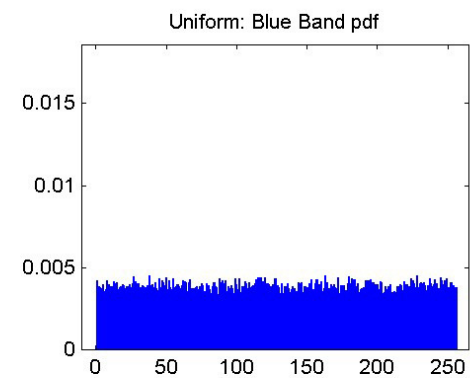
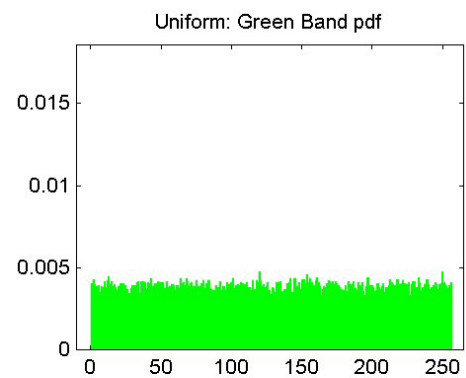
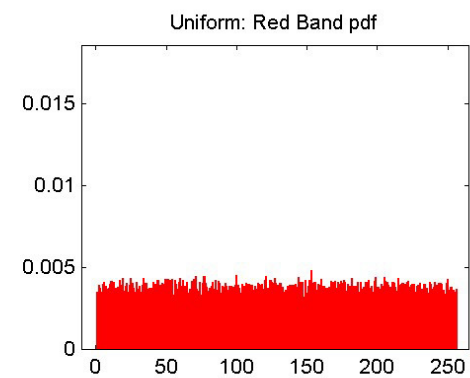
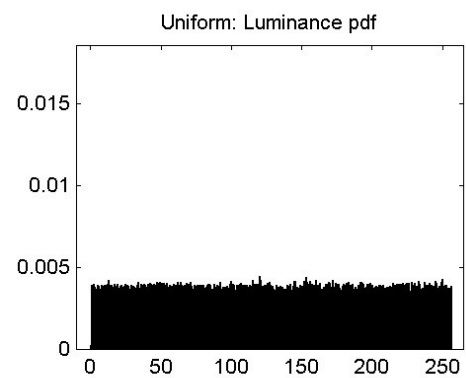
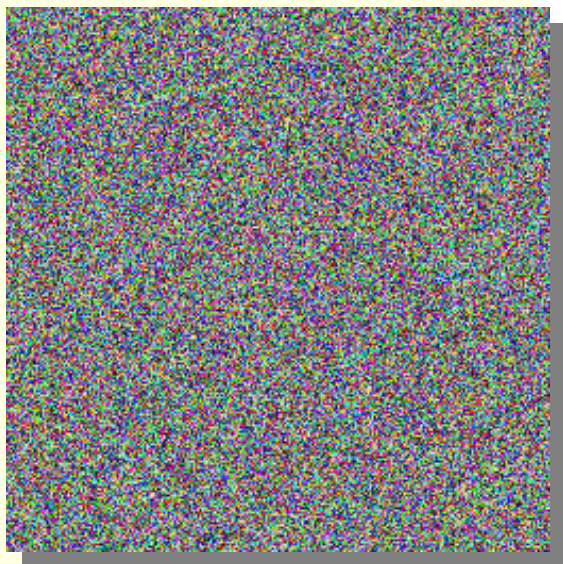
Некорелиран шум

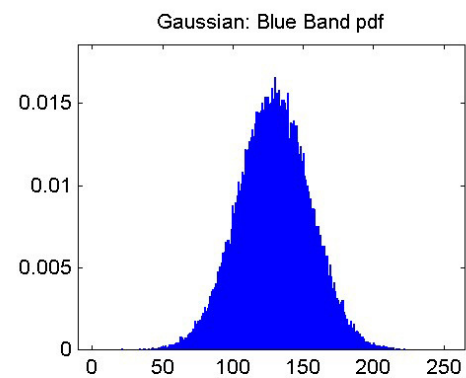
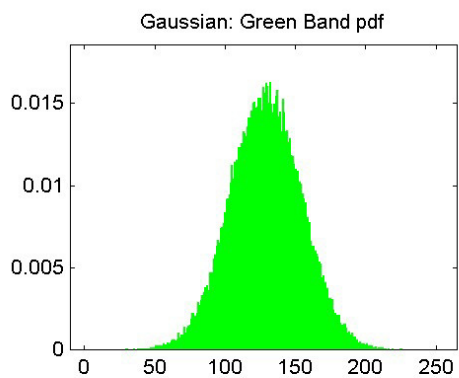
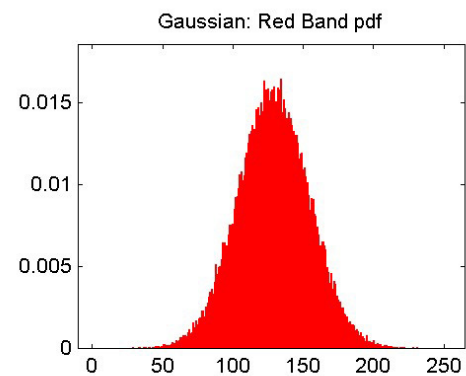
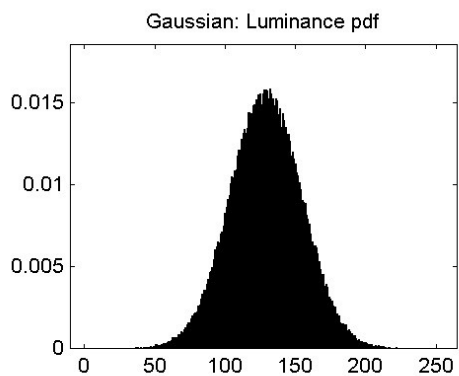
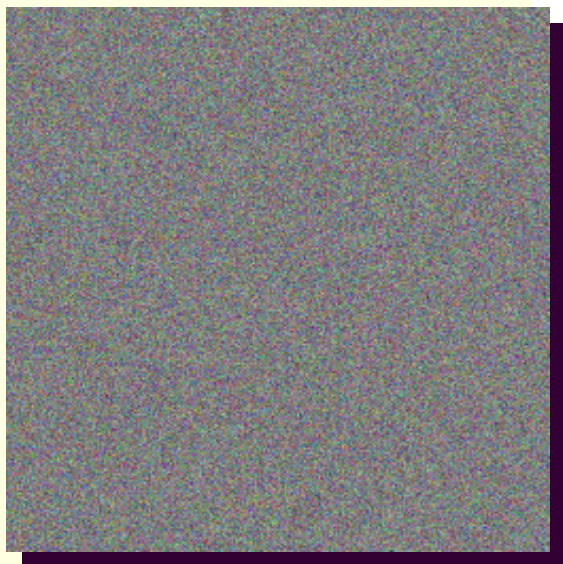
g h i
j k l

FIGURE 5.4 (Continued) Images and histograms resulting from adding exponential, uniform, and salt and pepper noise to the image in Fig. 5.3.

Постоянен шум

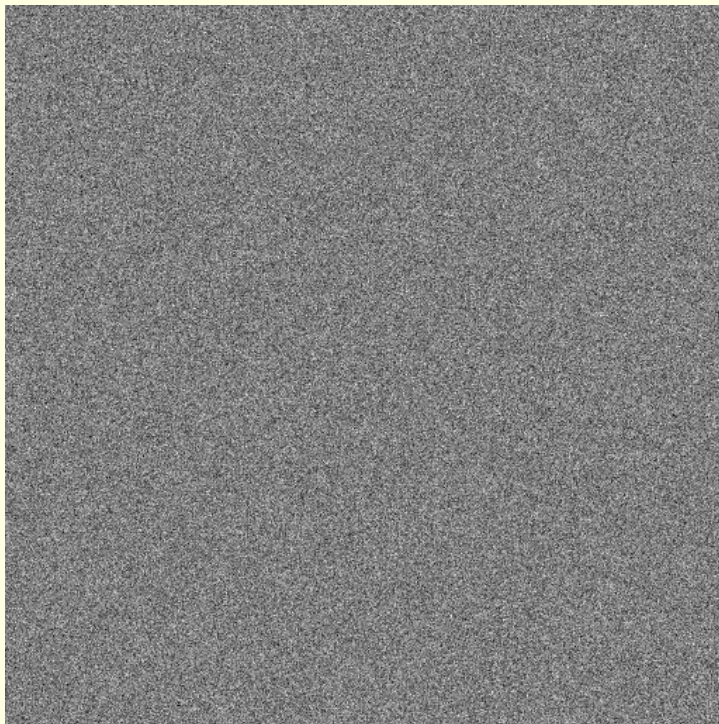
Гауссов шум

Гаусов шум

Gaussian IID шум

Independent, Identically Distributed
(няма пространствена корелация)

Възстановяване на изображение

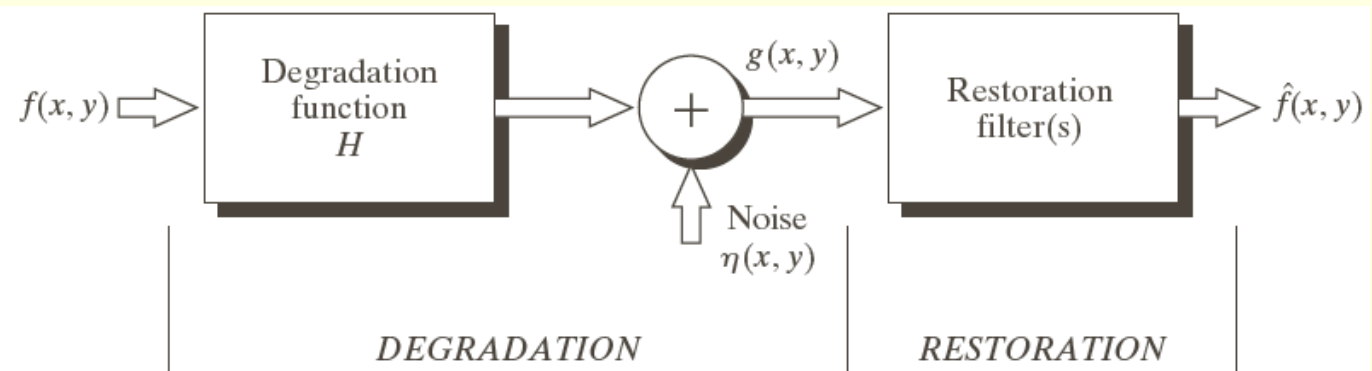
пространствена област

$$g(x, y) = h(x, y) * f(x, y) + \eta(x, y)$$

честотна област

$$G(u, v) = H(u, v) \cdot F(u, v) + N(u, v)$$

FIGURE 5.1
A model of the image degradation/restoration process.

Автокорелация на изображение

- Мярка за подобие на изображението с изместено негово копие
- Автокорелацията се изчислява като
  - определя се изображението $\tilde{I}$ като разлика на оригиналното изображение I и средната стойност за цялото изображение
  - определя се сумата на попикселното умножение на $\tilde{I}$ с изместено негово копие

$$A_I(\rho, \chi) = \frac{1}{RC} \sum_{r=1}^R \sum_{c=1}^C \tilde{I}(r, c) \tilde{I}(\psi(r + \rho; R, \psi(c + \chi; C))$$

$$\tilde{I}(\rho, \chi) = \tilde{I}(\rho, \chi) - \frac{1}{RC} \sum_{r=1}^R \sum_{c=1}^C I(r, c) \quad \psi(x; N) = \begin{cases} \text{mod}(x, N) & \text{при } x \geq 0 \\ \text{mod}(x + N, N) & \text{при } x < 0 \end{cases}$$

Автокорелация на Гаусов IID шум

- Автокорелацията е обратна Фурие трансформация на спектралната функция за Гаусов IID шум

$$PS(I) = |F(I)|^2$$

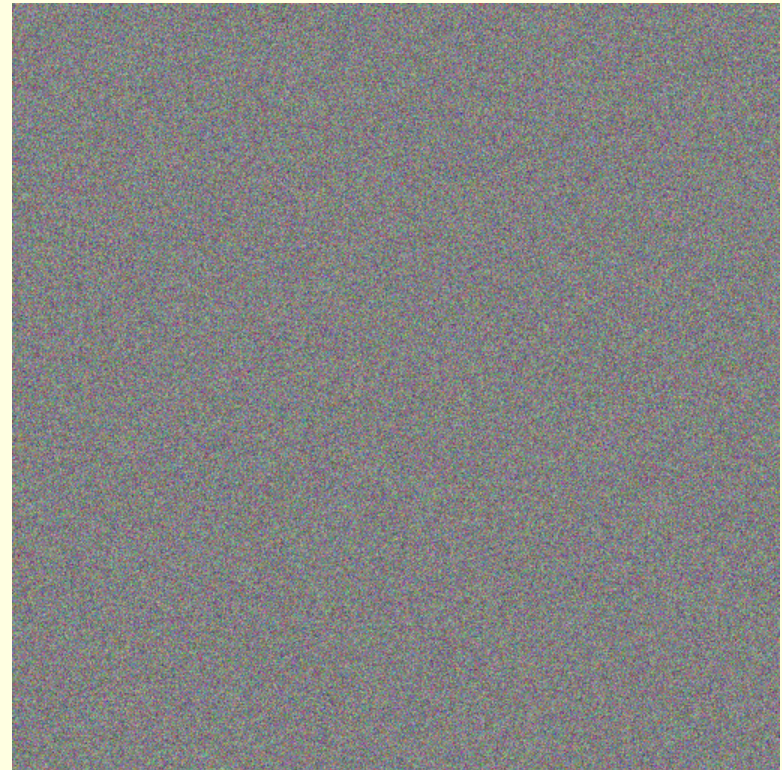
$$A_I(\rho, \chi) = \text{Re} \left[F^{-1} \left\{ |F(I)|^2 \right\} \right]$$

Некорелиран шум

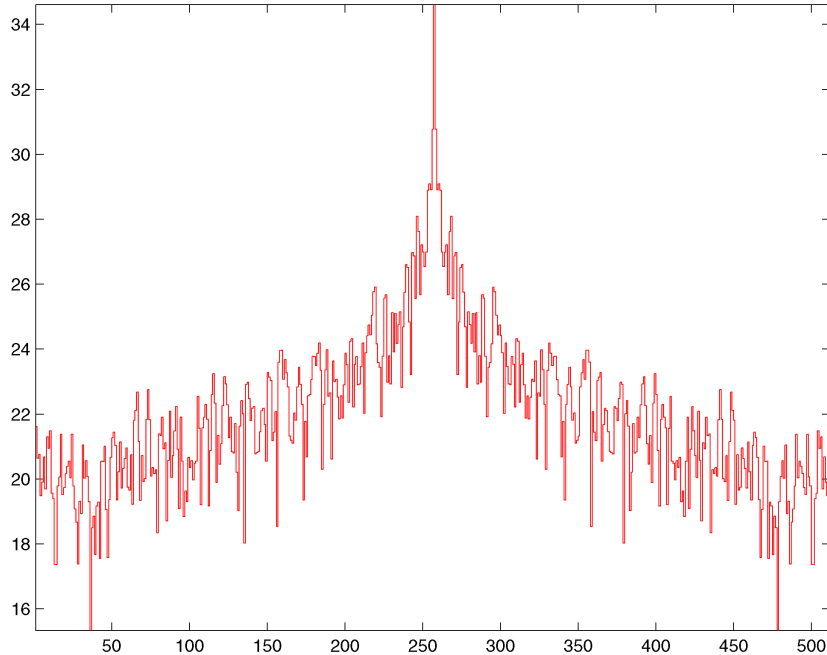
незашумено изображение

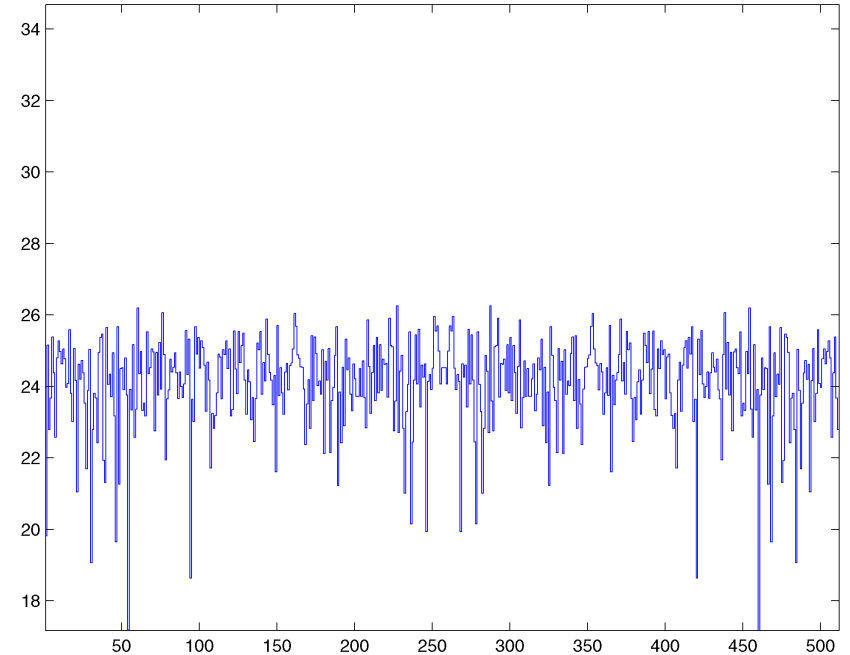
Гаусов шум

Некорелиран шум

- Спектрална функция на незашумено изображение и Гаусов шум

централен профил на
спектралната функция
на незашумено изображение

централен профил на
спектралната функция
на Гаусов шум

Некорелиран шум

- Изображение зашумено с Гаусов шум

изображение + Гаусов шум

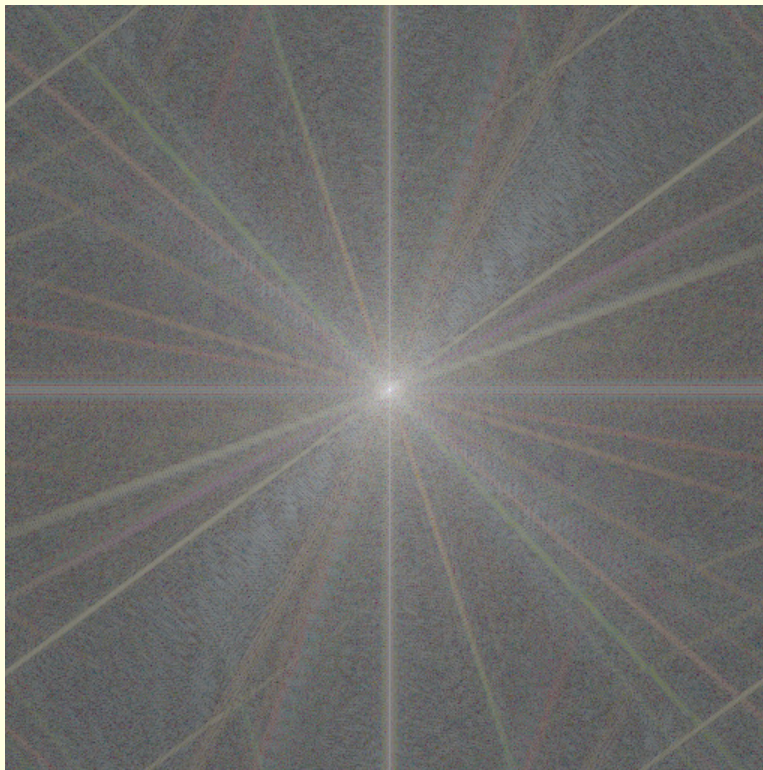

$$|I(v,u)|^2 < |N(v,u)|^2 \quad |I(v,u)|^2 > |N(v,u)|^2 \quad |I(v,u)|^2 < |N(v,u)|^2$$

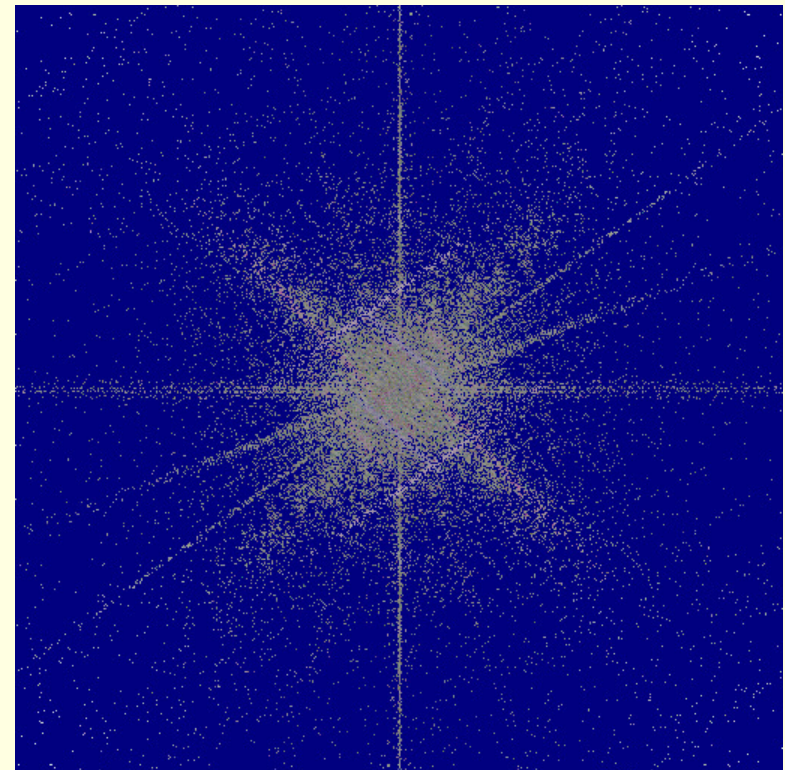
централен профил на
спектр.ф. на изображение + Гаусов шум

Некорелиран шум

- Спектрална функция на незашумено изображение и Гаусов шум

оригинално изображение

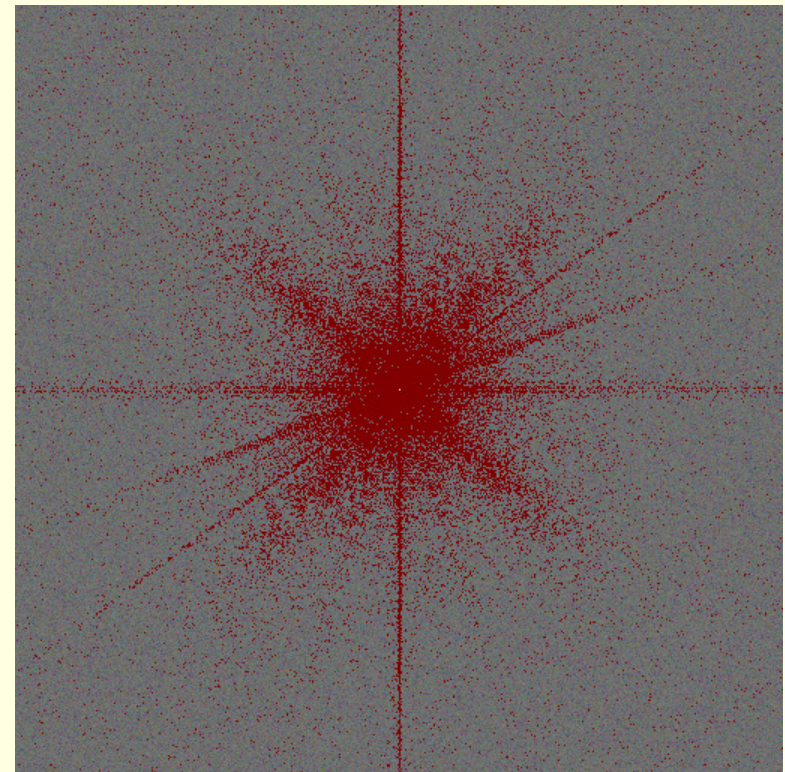
в син цвят – шум > изображение

Некорелиран шум

- Спектрална функция на незашумено изображение и Гаусов шум

шум

в червен цвят – изображение > шум

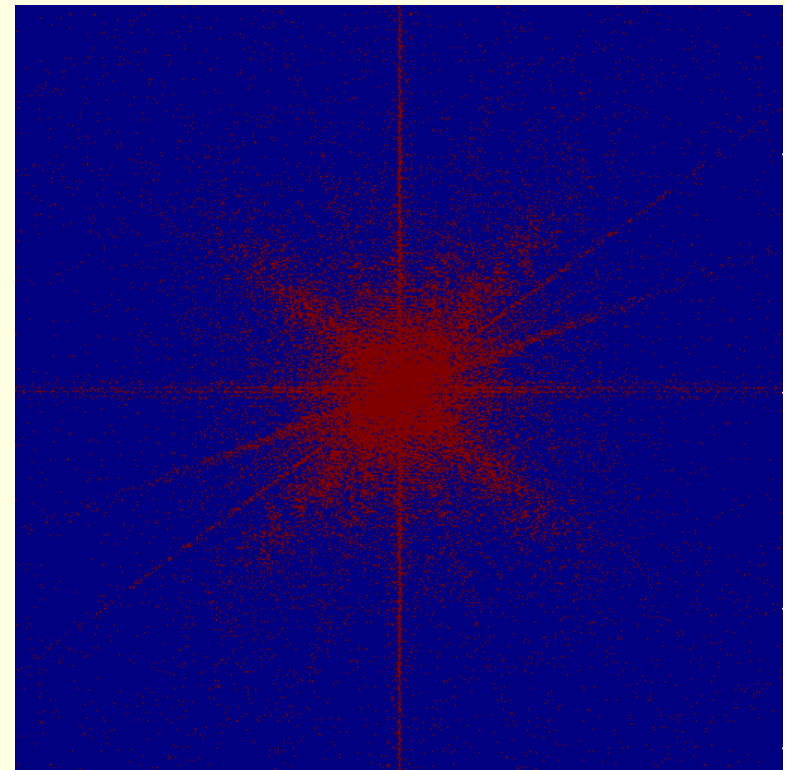

Некорелиран шум

- Спектрална функция на незашумено изображение и Гаусов шум

спектрална функция
на Гаусов шум

спектрална функция
на изображение & шум

Аддитивен шум

оригинално
изображение

шум

изображение+шум

Аддитивен шум

Спектрална функция

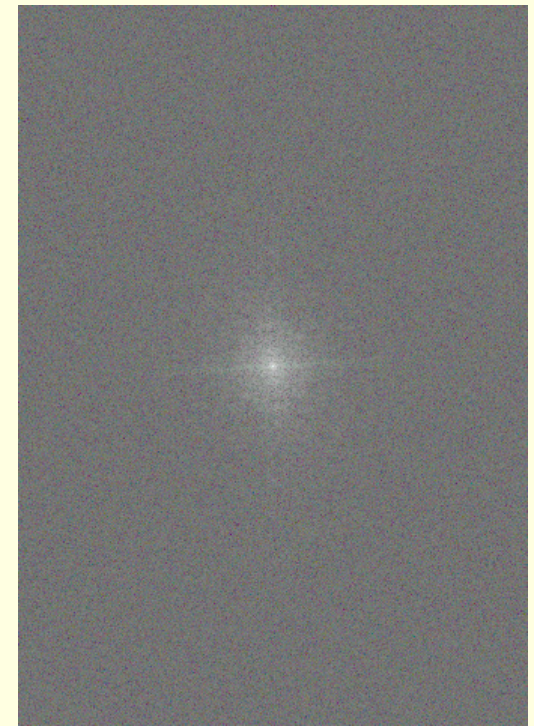
$$\log\{|F(I)|^2 + 1\}$$

оригинално
изображение

шум

изображение+шум

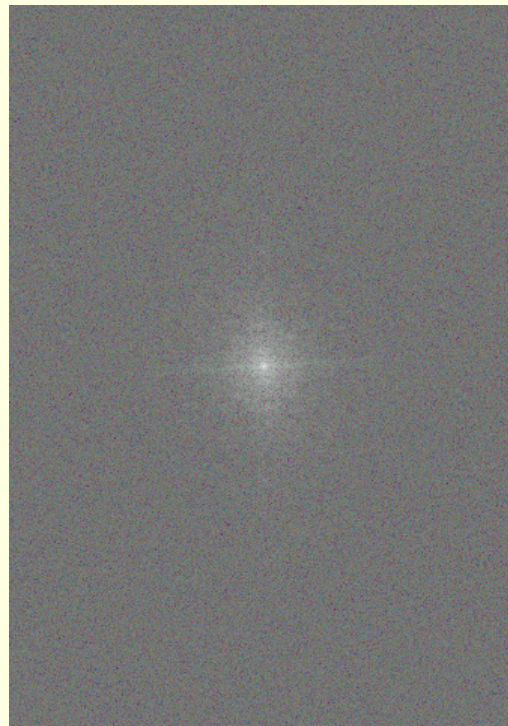
Аддитивен шум

Спектрална функция

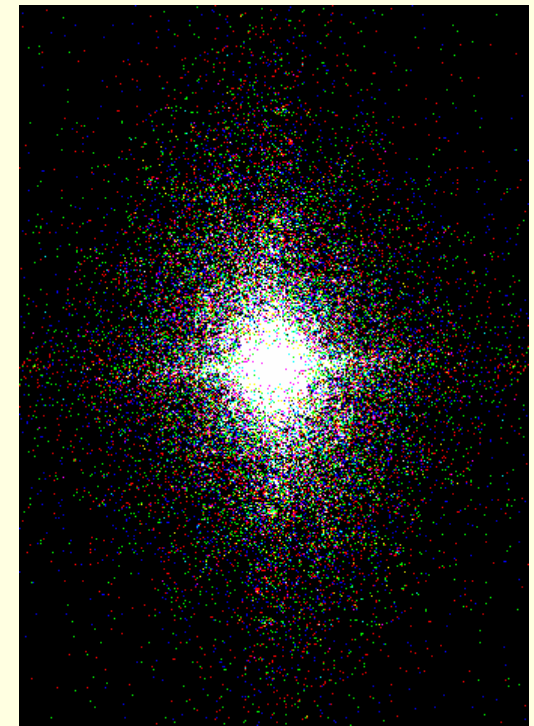
$$\log\{|F(I)|^2 + 1\}$$

оригинално
изображение

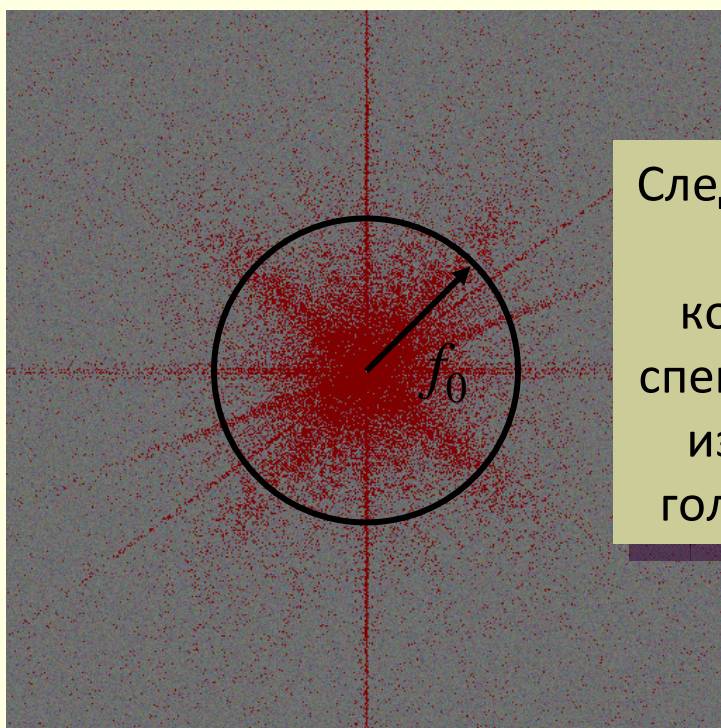

изображение+шум

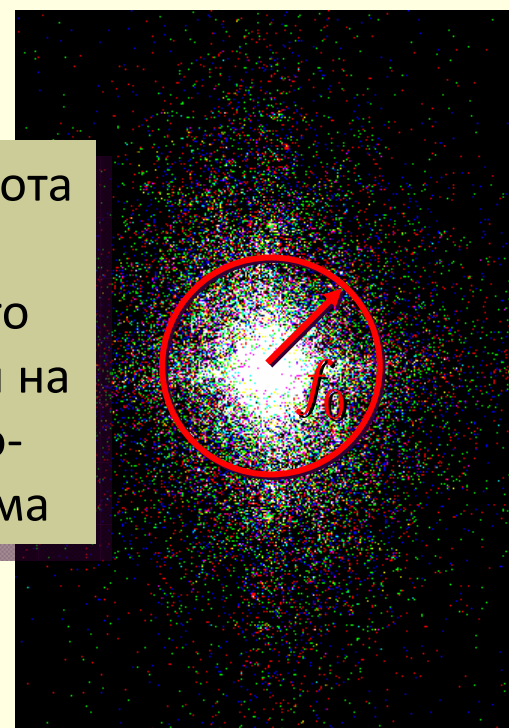
изображение > шум

Филтрация с изглаждащ филтър

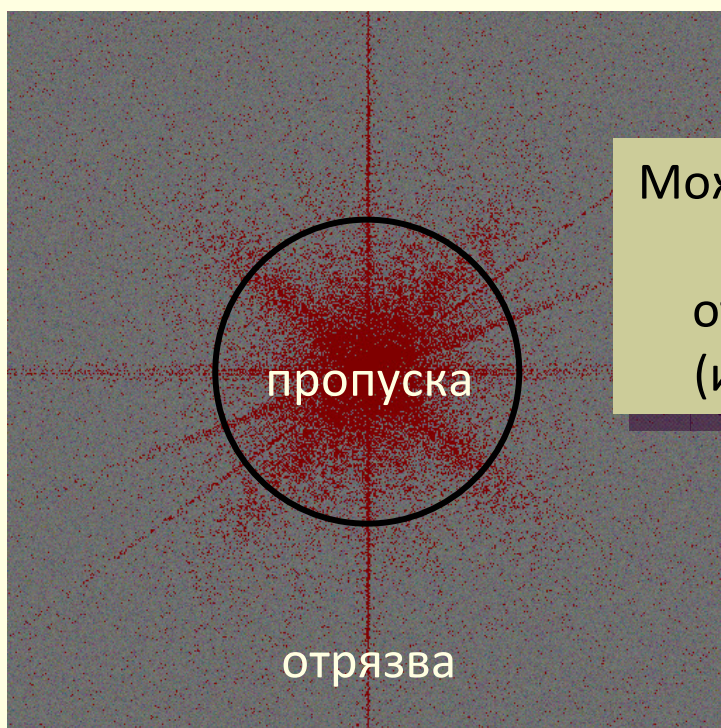
в червен цвят: изображение > шум

След определена честота f_0 има повече компоненти, за които спектралната функция на изображението е по-голяма от тази на шума

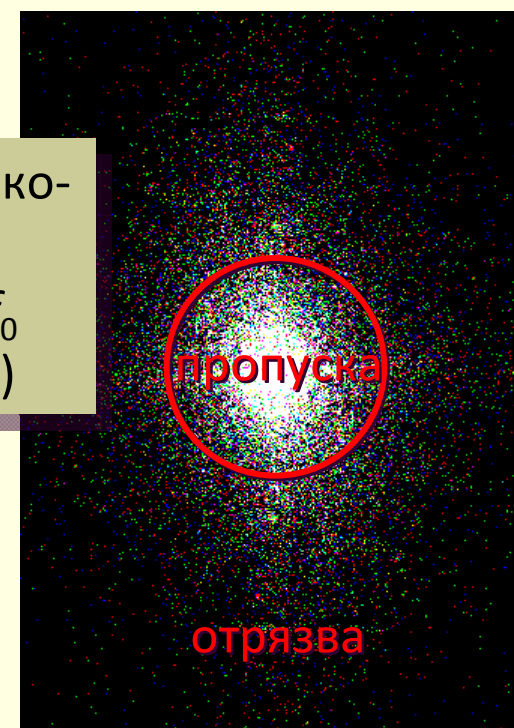

изображение > шум

Филтрация с изглаждащ филтър

Може се приложи ниско-
честотен филтър с
отрязваща честота f_0
(изглаждащ филтър)

в червен цвят: изображение > шум

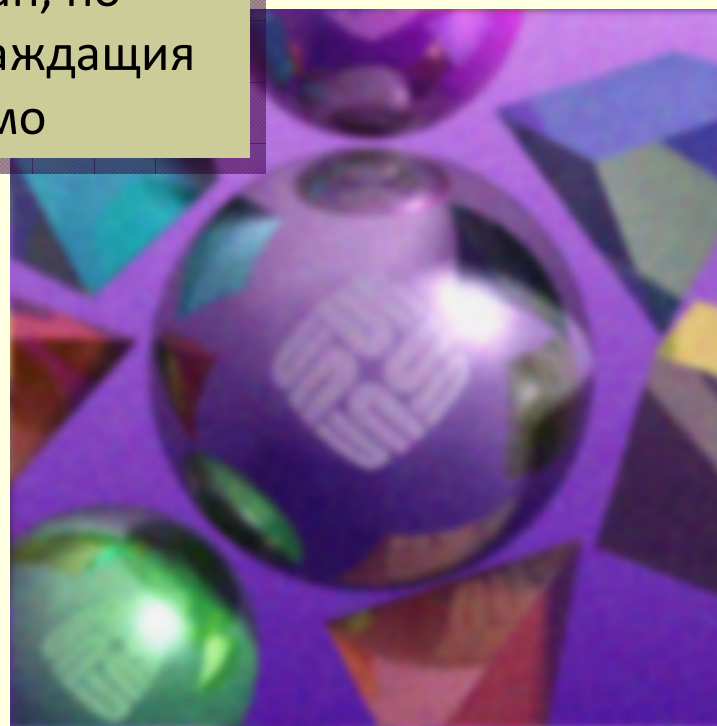
изображение > шум

Филтрация с изглаждащ филтър

Резултатът не е много добър – шумът е филтриран, но размиването от изглаждащия филтър е голямо

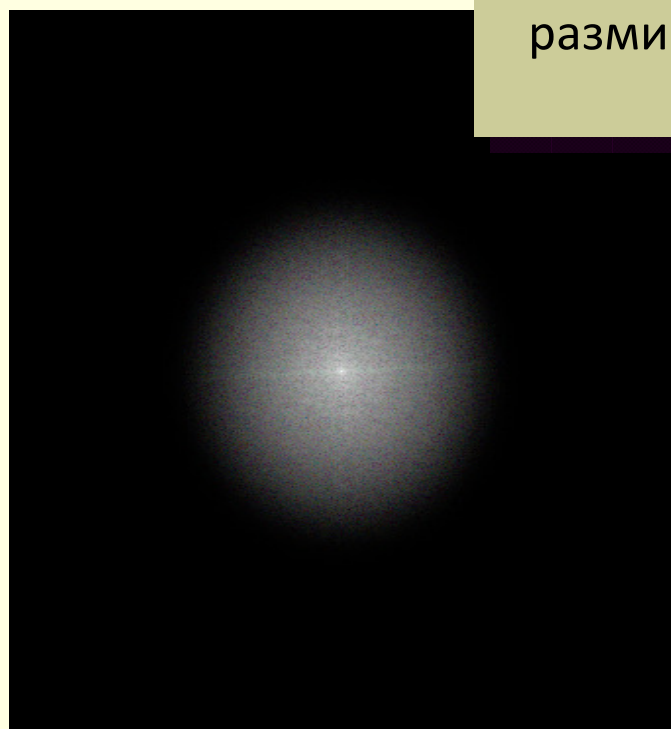
Спектрална функция на изображението филтрирано с Гаусов филтър

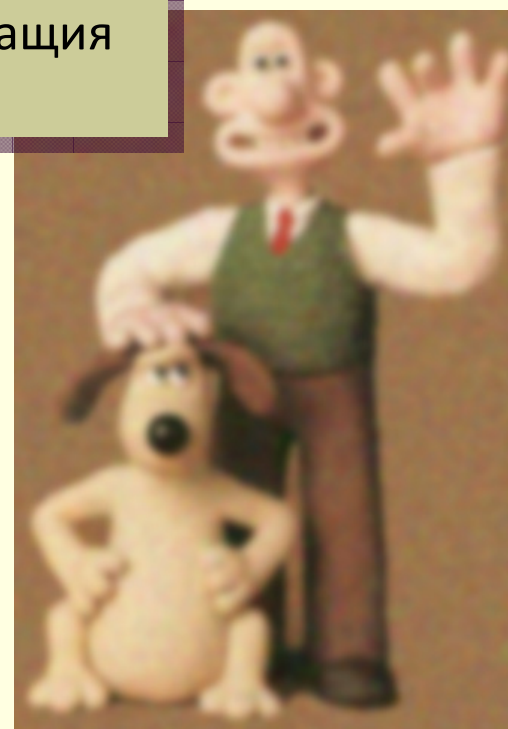
Изображението след филтриране с Гаусов филтър

Филтрация с изглаждащ филтър

Резултатът не е много добър – шумът е филтриран, но размиването от изглаждащия филтър е голямо

Спектрална функция на изображението филтрирано с Гаусов филтър

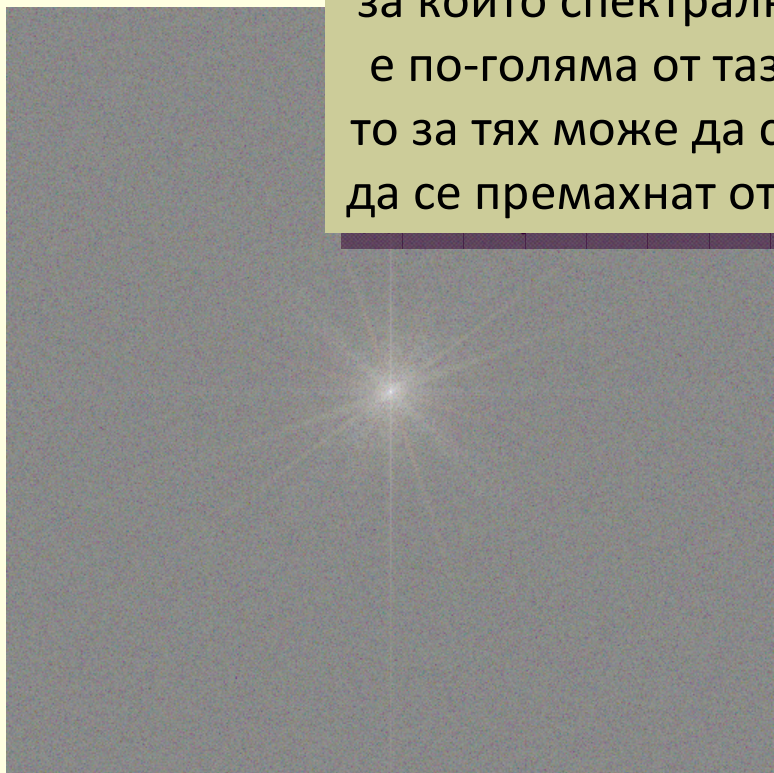

Изображението след филтриране с Гаусов филтър

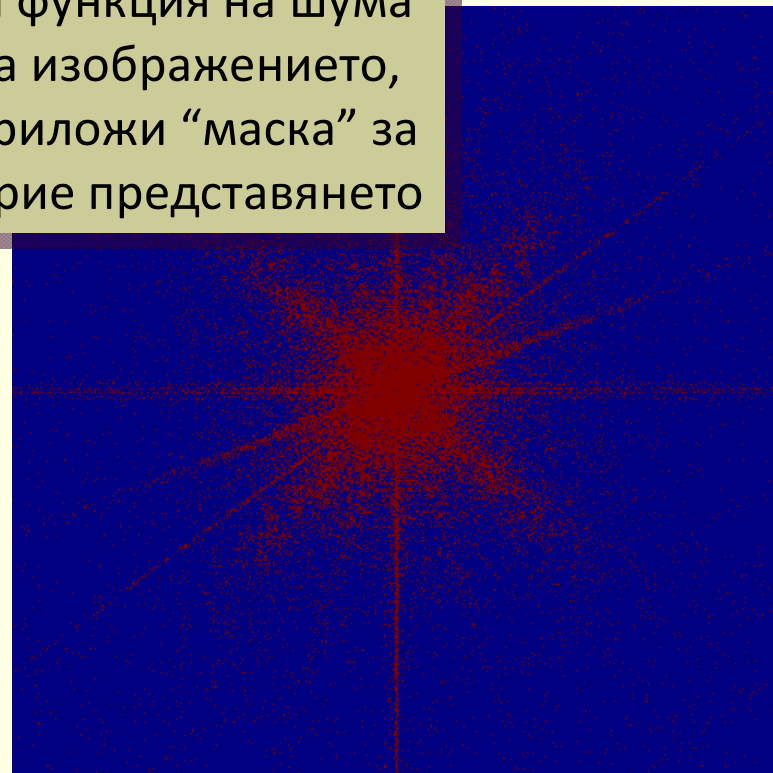

Филтрация с маскиране на шума

Ако са известни честотните компоненти, за които спектралната функция на шума е по-голяма от тази на изображението, то за тях може да се приложи “маска” за да се премахнат от Фурие представянето

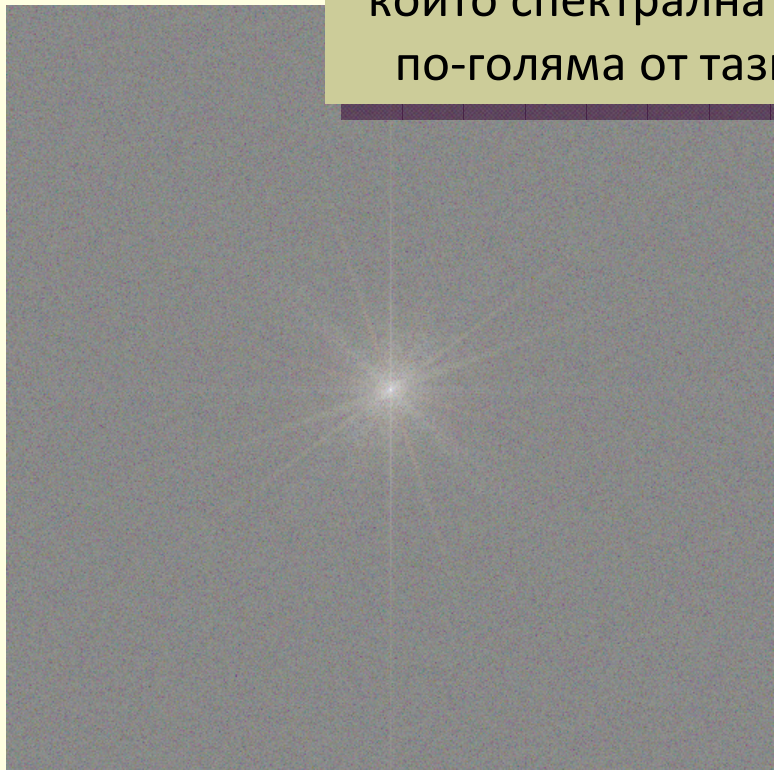
Спектрална функция на шума

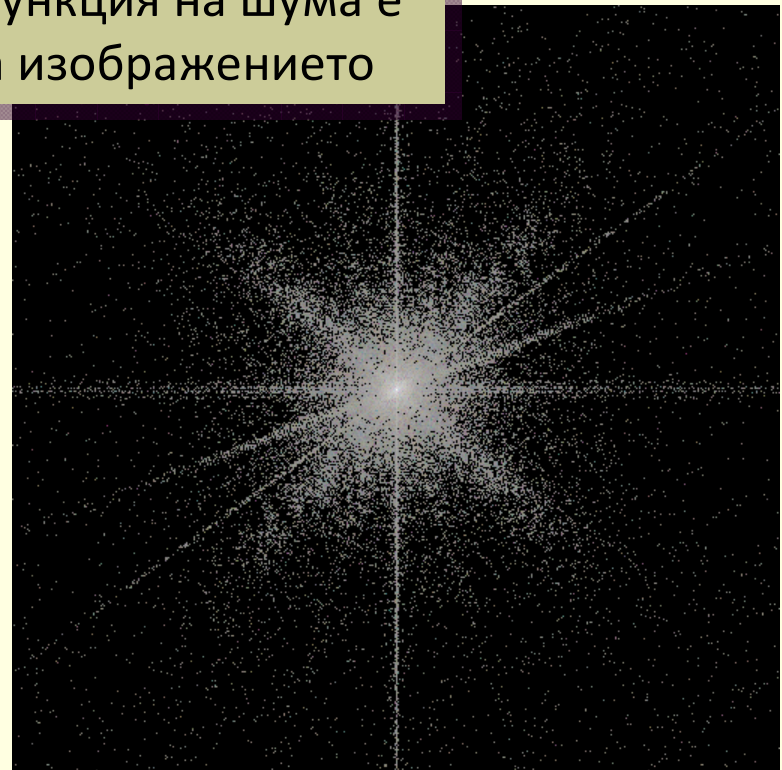
червено: изображение > шум
синьо: изображение < шум

Филтрация с маскиране на шума

Маскират се честотните компоненти, за които спектралната функция на шума е по-голяма от тази на изображението

Спектрална функция на шума

маскирани компонентите,
за които изображение > шум

Филтрация с маскиране на шума

С обратна Фурие трансформация се получава филтрирано изображение

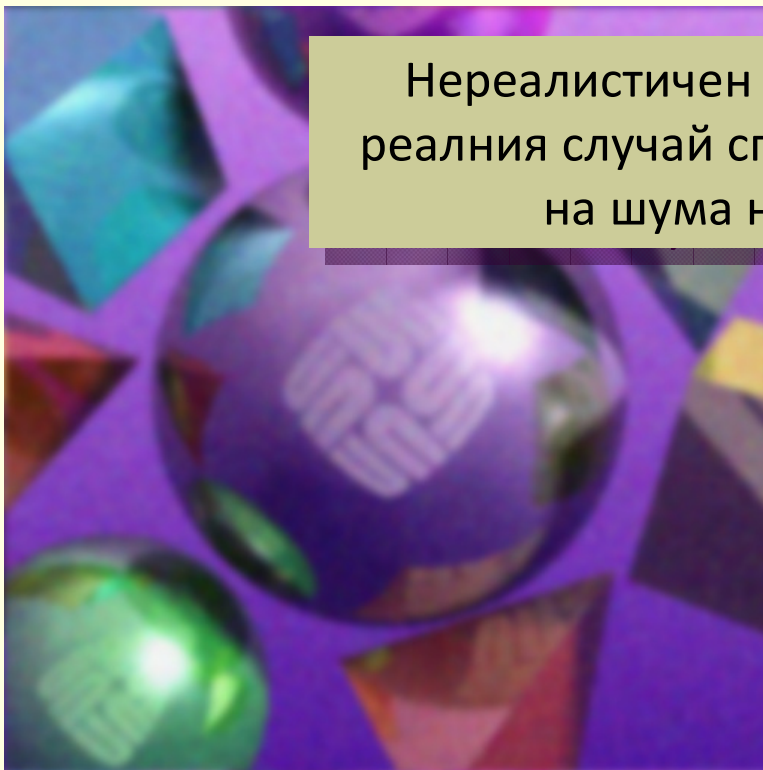
изображение с Гаусов шум

изображение, филтрирано
с маскиране на шума

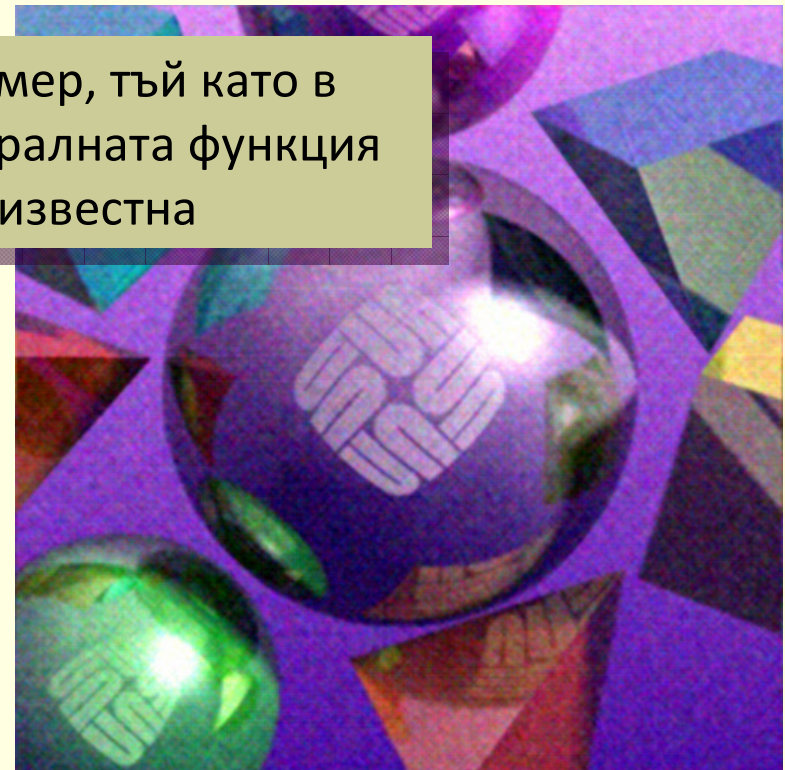
Филтрация с маскиране на шума

- По-добър резултат при маскиране на шума, въпреки че изображението все още е зашумено

изображение, филтрирано
с Гаусов филтър

Нереалистичен пример, тъй като в
реалния случай спектралната функция
на шума не е известна

изображение, филтрирано
с маскиране на шума

Филтрация на адитивен шум

- ***Изглаждащи пространствени филтри***
  - филтър по средна стойност
- ***Пространствени филтри с подреждане***
  - медианен филтър
- ***Адаптивни пространствени филтри***

Филтрация на адитивен шум

■ Изглаждащи пространствени филтри

- филтър по средна стойност (**arithmetic mean filter**)

$$\tilde{I} = \frac{1}{mn} \sum_{(s,t) \in S_{x,y}} I(s,t)$$

$S_{x,y}$ – локална околност с размери $m \times n$
 I – оригинално изображение
 $\tilde{I}$ – филтрирано изображение

- геометрична средна стойност (**geometric mean filter**)

$$\tilde{I} = \prod_{(s,t) \in S_{x,y}} I(s,t)^{\frac{1}{mn}}$$

по-слабо филтрира дребни детайли в сравнение с аритметичната средна стойност

- хармонична средна стойност (**harmonic mean filter**)

$$\tilde{I} = \frac{mn}{\sum_{(s,t) \in S_{x,y}} I(s,t)}$$

филтрира добре позитивен импулсен шум (salt noise) и Гаусов шум, но не негативен импулсен шум (pepper noise)

- контрахармонична средна стойност (**contraharmonic mean filter**)

$$\tilde{I} = \frac{\sum_{(s,t) \in S_{x,y}} I(s,t)^{Q+1}}{\sum_{(s,t) \in S_{x,y}} I(s,t)^Q}$$

Q – ред на филтъра
при $Q=0$: редуцира се до аритметична ср.ст.
при $Q=-1$: редуцира се до хармонична ср.ст.
при $Q>0$ филтрира позитивни импулсни шумове
при $Q<0$ филтрира негативни импулсни шумове

Филтрация на адитивен шум

■ Изглаждащи пространствени филтри

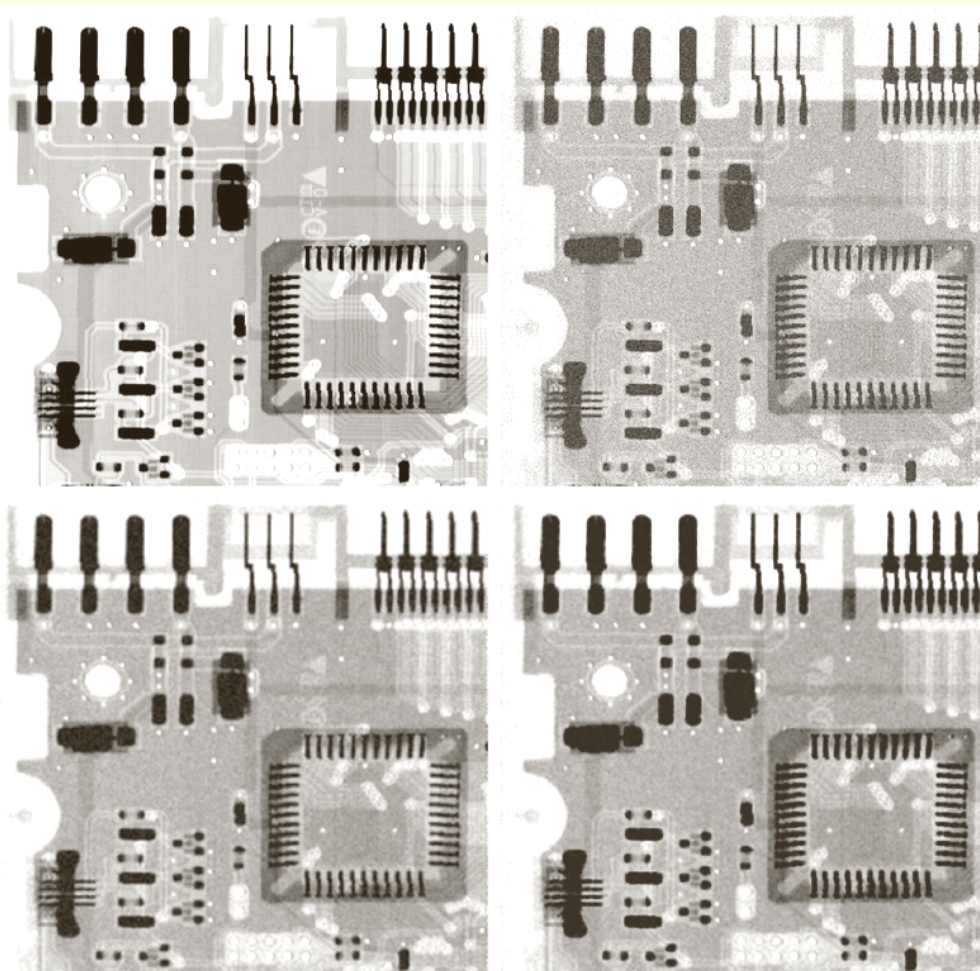
a b
c d

FIGURE 5.7

(a) X-ray image.
(b) Image corrupted by additive Gaussian noise. (c) Result of filtering with an arithmetic mean filter of size 3×3 . (d) Result of filtering with a geometric mean filter of the same size.

(Original image courtesy of Mr. Joseph E. Pascente, Lixi, Inc.)

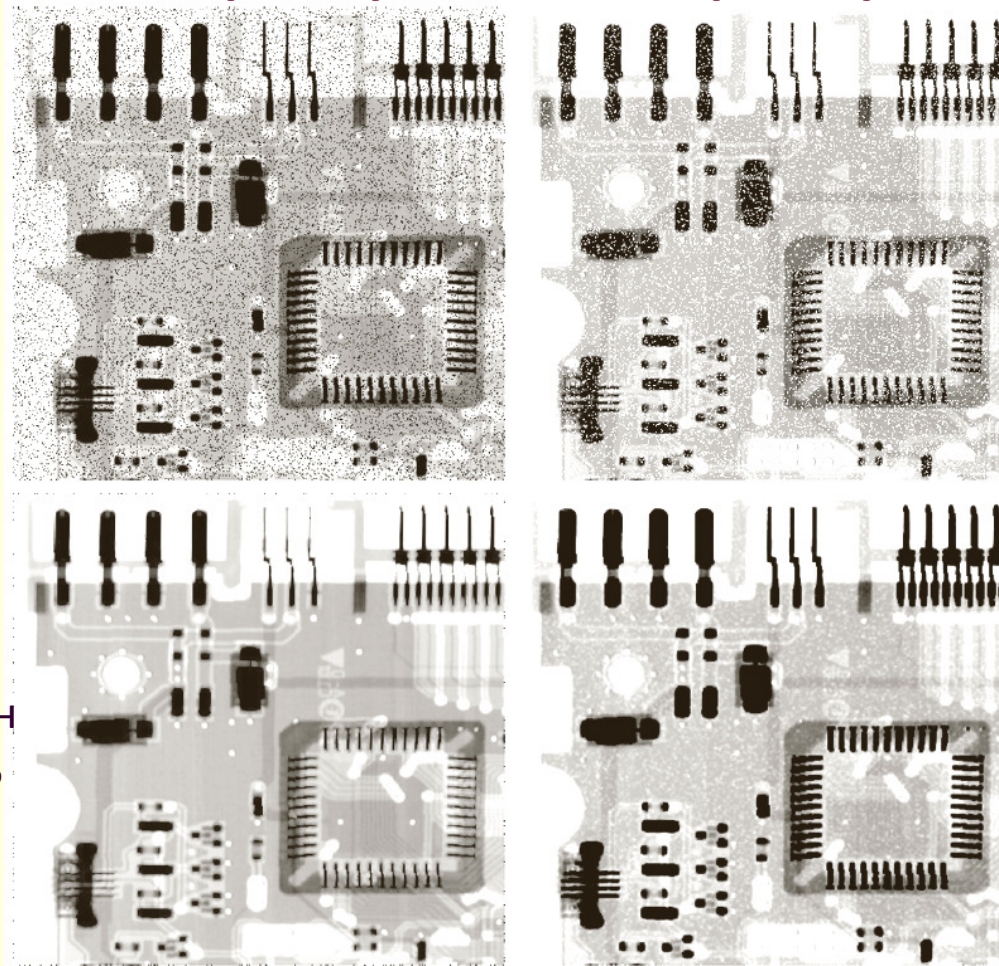
аритметична
средна
стойност

геометрична
средна
стойност

Филтрация на адитивен шум

■ Изглаждащи пространствени филтри

a b
c d

FIGURE 5.8

(a) Image corrupted by pepper noise with a probability of 0.1. (b) Image corrupted by salt noise with the same probability. (c) Result of filtering (a) with a 3×3 contra-harmonic filter of order 1.5. (d) Result of filtering (b) with $Q = -1.5$.

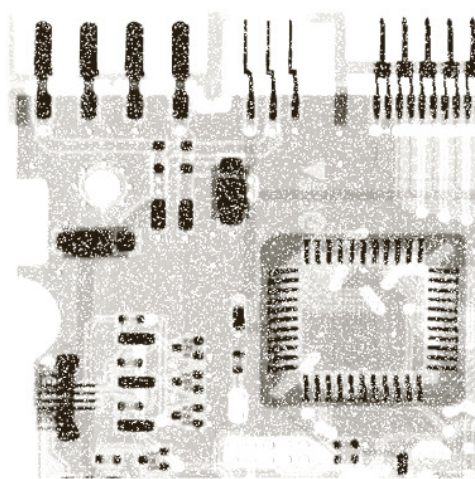
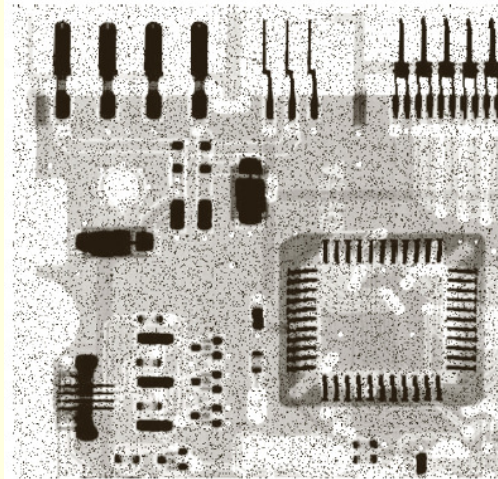
контрахармоничен
филтър от ред 1.5

контрахармоничен
филтър от ред -1.5

Филтрация на адитивен шум

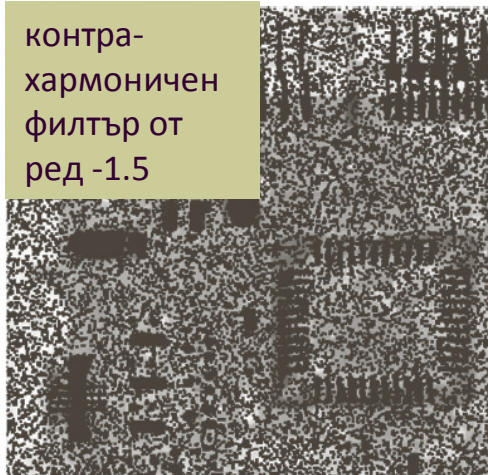
Изглаждащи пространствени филтри

a b
c d
FIGURE 5.8
(a) Image corrupted by pepper noise with a probability of 0.1. (b) Image corrupted by salt noise with the same probability.

a b

FIGURE 5.9
Results of selecting the wrong sign in contraharmonic filtering.
(a) Result of filtering Fig. 5.8(a) with a contraharmonic filter of size 3×3 and $Q = -1.5$.
(b) Result of filtering 5.8(b) with $Q = 1.5$.

Филтрация на адитивен шум

■ Пространствени филтри с подреждане

Order-Statistics Filters, Rank-Ordered Filters

- медианен филтър (*median filter*)

$$\tilde{I} = \underset{(s,t) \in S_{x,y}}{\text{median}} \{I(s,t)\}$$

много добре филтрира случайни шумове, както биполярни, така и униполярни

- максимален и минимален филтър (*max & min filters*)

$$\tilde{I} = \underset{(s,t) \in S_{x,y}}{\max} \{I(s,t)\} \quad \tilde{I} = \underset{(s,t) \in S_{x,y}}{\min} \{I(s,t)\}$$

максималния филтър редуцира salt noise
минималния филтър редуцира pepper noise

- филтър по средна точка (*midpoint filter*)

$$\tilde{I} = \frac{1}{2} \left[\underset{(s,t) \in S_{x,y}}{\max} \{I(s,t)\} + \underset{(s,t) \in S_{x,y}}{\min} \{I(s,t)\} \right]$$

комбинира подреждане и осредняване
филтрира добре случаен шум (Гаусов или равномерен)

- средна стойност с изрязване (*Alpha-trimmed mean filter*)

$$\tilde{I} = \frac{1}{mn - d} \sum_{(s,t) \in S_{x,y}} I_{trim}(s,t)$$

най-малките $d/2$ и най-големите $d/2$ стойности в локалната околност не се разглеждат, останалите се осредняват

Филтрация на адитивен шум

■ Пространствени филтри с подреждане

a b
c d

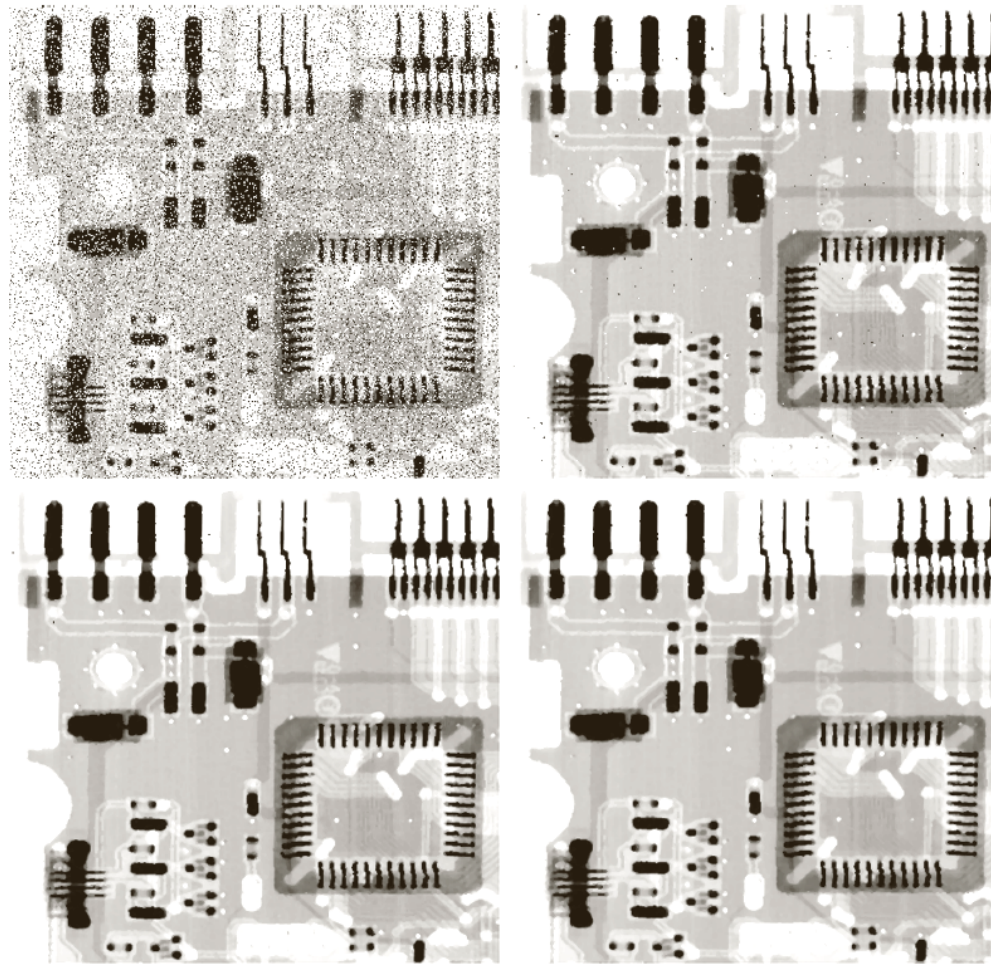
FIGURE 5.10

(a) Image corrupted by salt-and-pepper noise with probabilities $P_a = P_b = 0.1$.

(b) Result of one pass with a median filter of size 3×3 .

(c) Result of processing (b) with this filter.

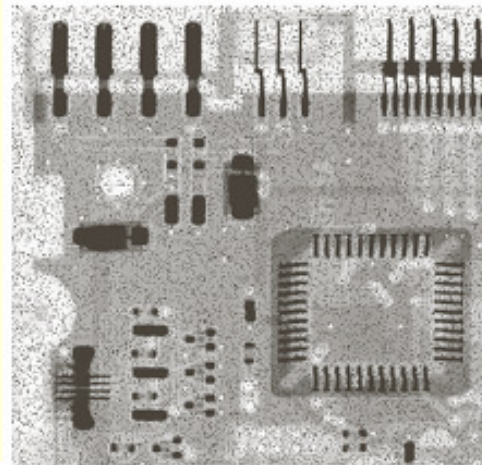
(d) Result of processing (c) with the same filter.

итеративно
прилагане на
медианен
филтър

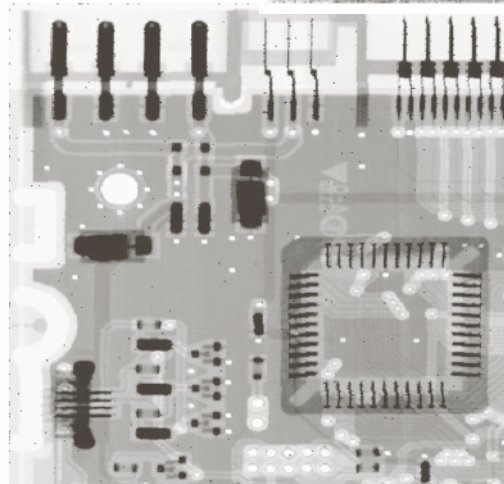
Филтрация на адитивен шум

■ Пространствени филтри с подреждане

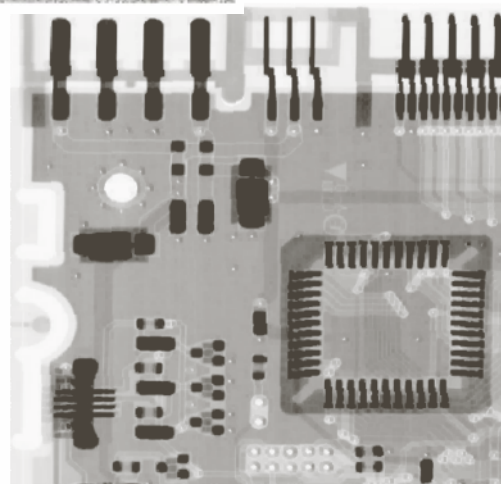

FIGURE 5.8
(a) Image corrupted by pepper noise with a probability of 0.1

a b
FIGURE 5.11
(a) Result of filtering Fig. 5.8(a) with a max filter of size 3×3 . (b) Result of filtering 5.8(b) with a min filter of the same size.

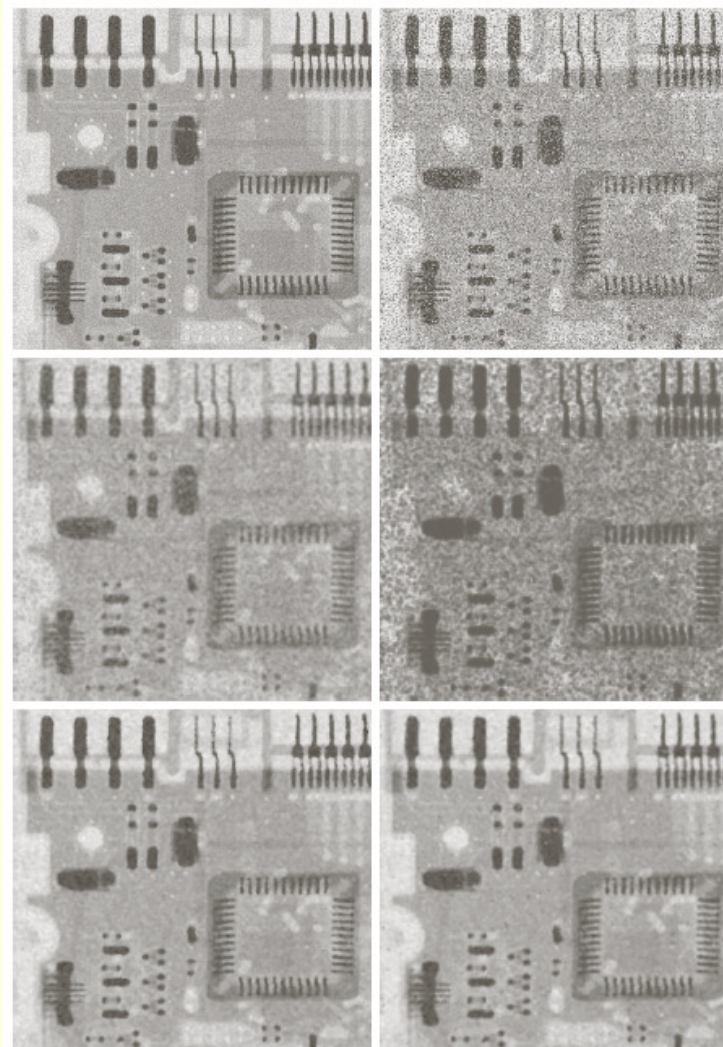

максимален филтър

минимален филтър

Филтрация на адитивен шум

a	b
c	d
e	f

FIGURE 5.12

(a) Image corrupted by additive uniform noise.

(b) Image additionally corrupted by additive salt-and-pepper noise.

Image (b) filtered with a 5×5 ;

(c) arithmetic mean filter;

(d) geometric mean filter;

(e) median filter;

and (f) alpha-trimmed mean filter with $d = 5$.

аритметична
средна
стойност

медианен
филтър

геометрична
средна
стойност

alpha-trimmed
средна стойност

Филтрация на адитивен шум

■ *Адаптивни филтри*

- филтъра се променя в зависимост от статистически параметри за стойностите в локалната околност
  - по-добре филтрират шумове от не-адаптивните филтри
  - по-голяма изчислителна сложност

■ *Адаптивен медианен филтър*

- редуцира импулсни шумове
- изглажда случайни шумове
- редуцира деформации на обектите
  - например удебеляване или изтъняване на линии

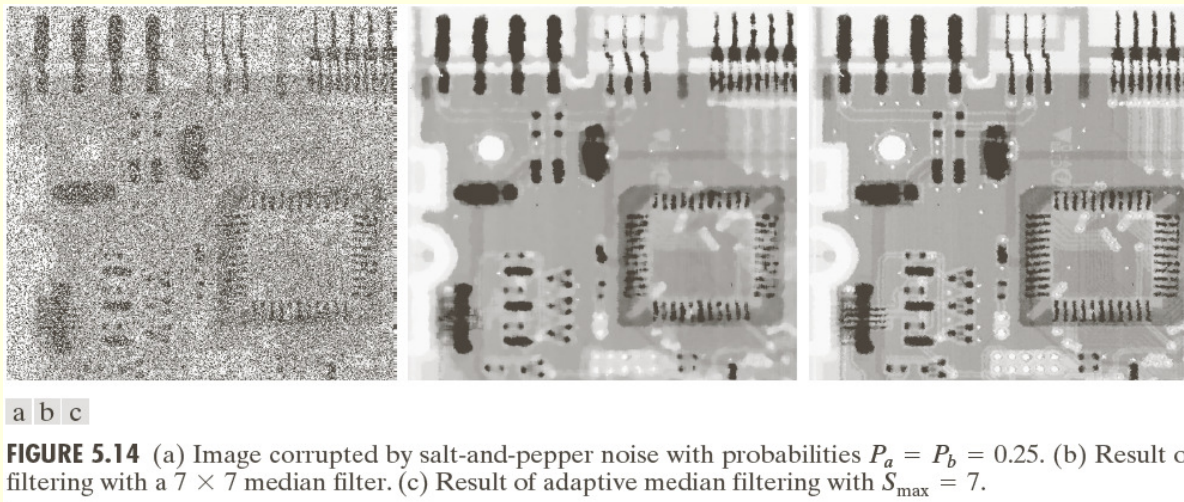
Филтрация на адитивен шум

■ *Адаптивен медианен филтър*

- $z_{\min}$ – минимална стойност в локалната околност
- $z_{\max}$ – максимална стойност в локалната околност
- z_{med} – медианна стойност в локалната околност
- $z_{x,y}$ – стойност на централния пиксел в локалната околност
- $S_{\max}$ – максимален допустим размер на локалната околност
- изпълнява се в две фази А и В
  - *фаза А*
    - $A_1 = z_{\text{med}} - z_{\min}; A_2 = z_{\text{med}} - z_{\max}$
    - ако $A_1 > 0$ и $A_2 < 0$ изпълни фаза В
    - в противен случай увеличи размера на локалната околност
    - ако размера на локалната околност $< S_{\max}$ повтори фаза А
    - в противен случай резултатът е $z_{x,y}$
  - *фаза В*
    - $B_1 = z_{x,y} - z_{\min}; B_2 = z_{x,y} - z_{\max}$
    - ако $B_1 > 0$ и $B_2 < 0$ то резултатът е $z_{x,y}$
    - в противен случай резултатът е z_{med}

Филтрация на адитивен шум

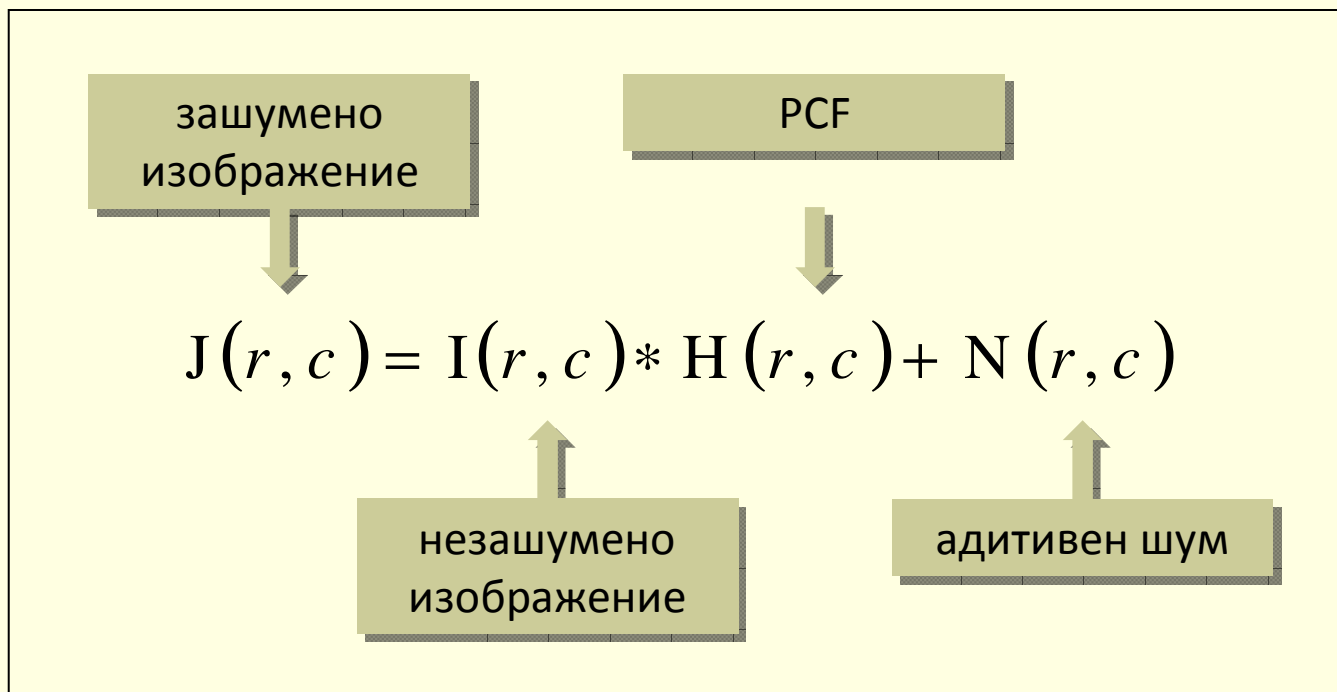
- *Адаптивен медианен филтър*

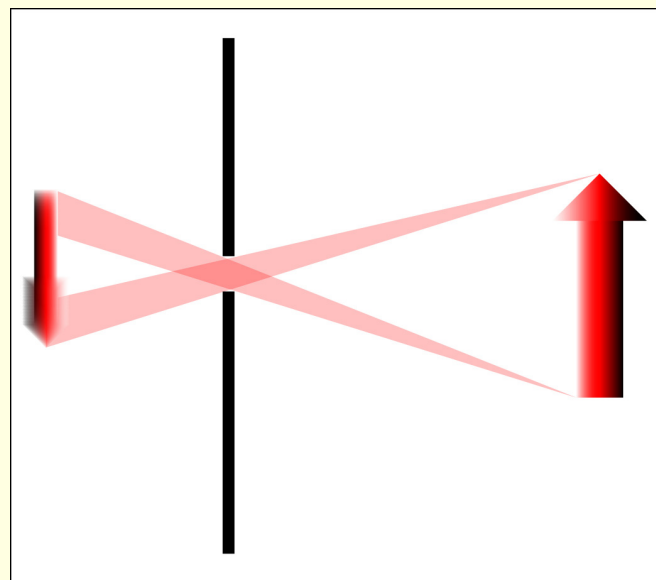
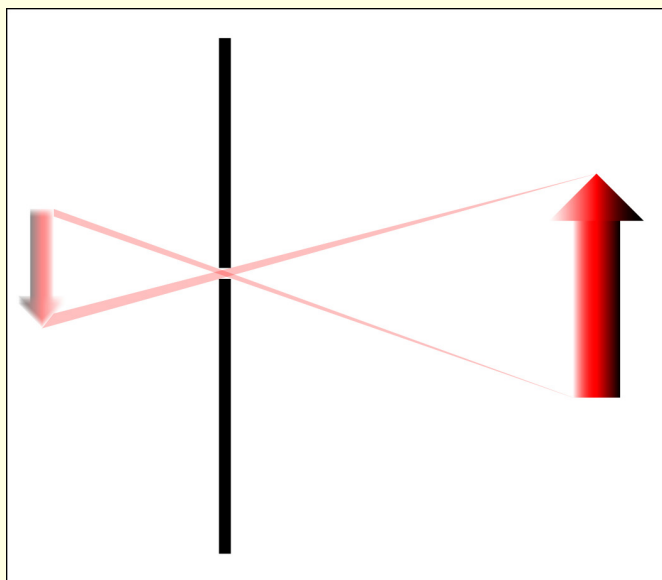
Шумове в изображенията

- Общият модел на шумовете в изображенията включва
  - адитивен шум
  - конволюция с PCF (Point Spread Function)
    - нарича се още оптична предавателна функция

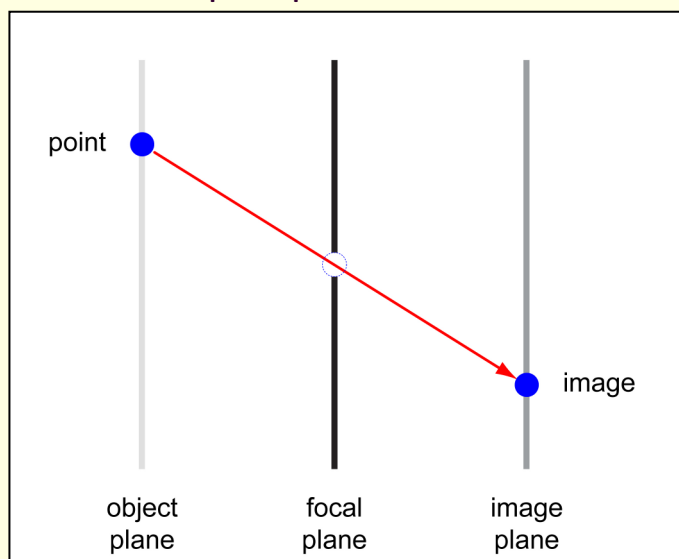
Pointspread оператори

- Линейни модели на изкривяванията, възникващи в процеса на възприемане/получаване на изображения
  - линеен модел $\Rightarrow$ конволюционен оператор
  - пример за pointspread оператор е апертурното изкривяване (aperture distortion)
    - неизбежна последица от получаването на изображение с камера с апертюра по-голяма от точка

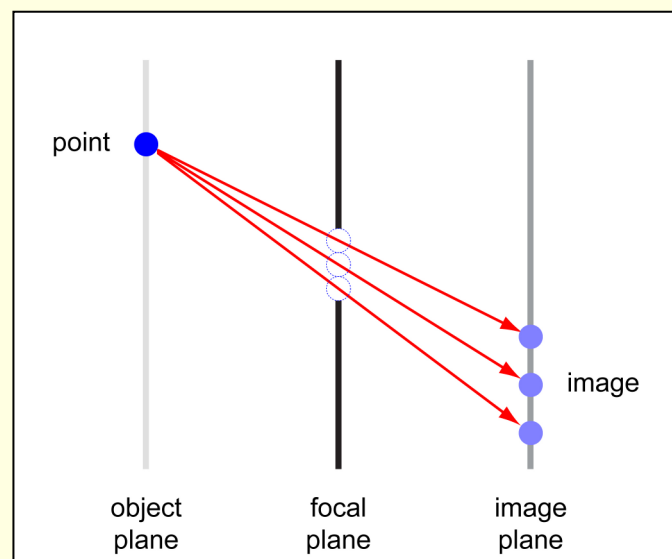

Pointsread оператори

- Камера без обектив
  - изобразява **една** точка от обекта в **една** точка от изображението
- Камера с обектив
  - изобразява **една** точка от обекта в **много** точки от изображението
    - “разпръсква” точките

камера без обектив
(pinhole camera, “камера-обскура”)

камера с обектив

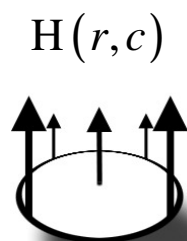
Pointspread оператори

- Pointspread оператори и конволюция
  - конволюцията може да се извърши чрез умножение, изместване и сумиране
  - същият ефект на “размиване” на изображението се получава при формирането му с камера с апертура

$I(r,c)$

$J(r,c) = I(r,c) * H(r,c)$

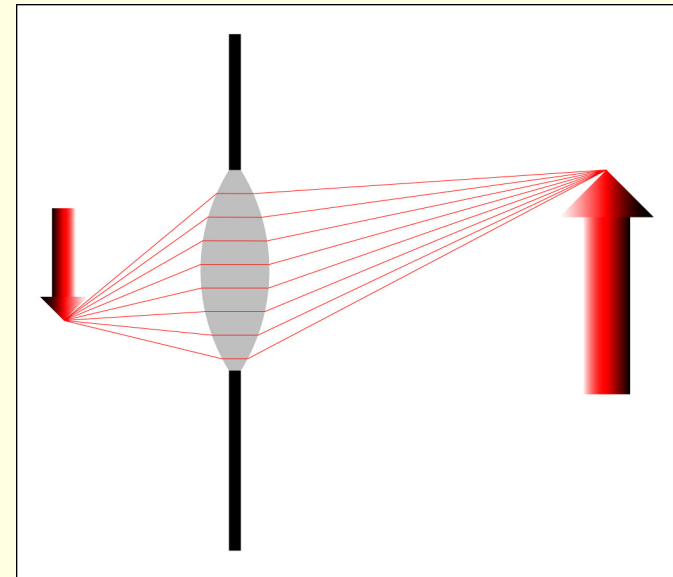
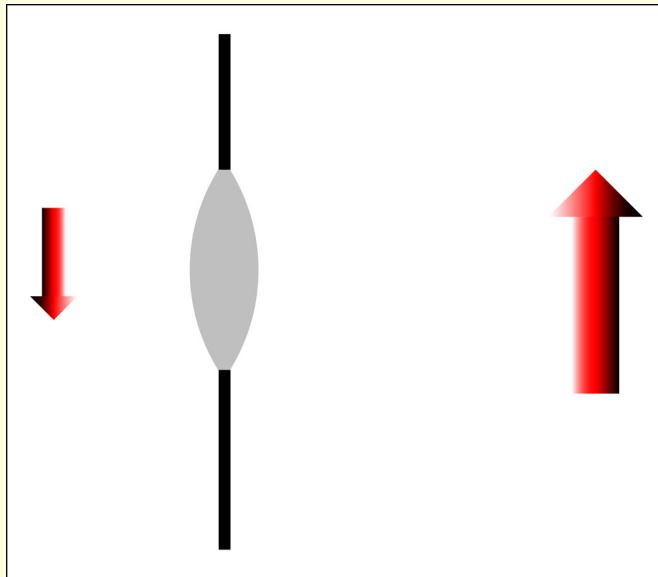

Pointspread оператори

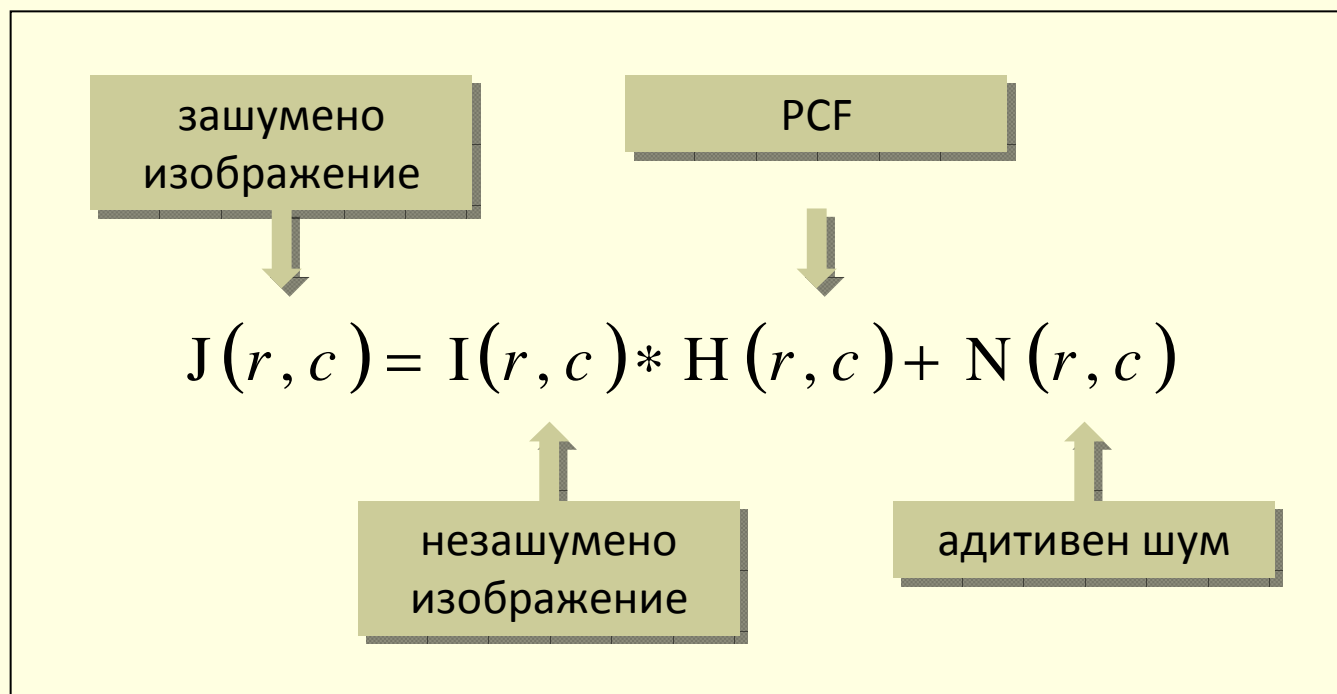
■ Лещи

- подходящо избраните лещи фокусират светлината излъчвана от точка и така редуцират размиването
- нито една леща не редуцира размиването идеално
- лещите също внасят собствено изкривяване

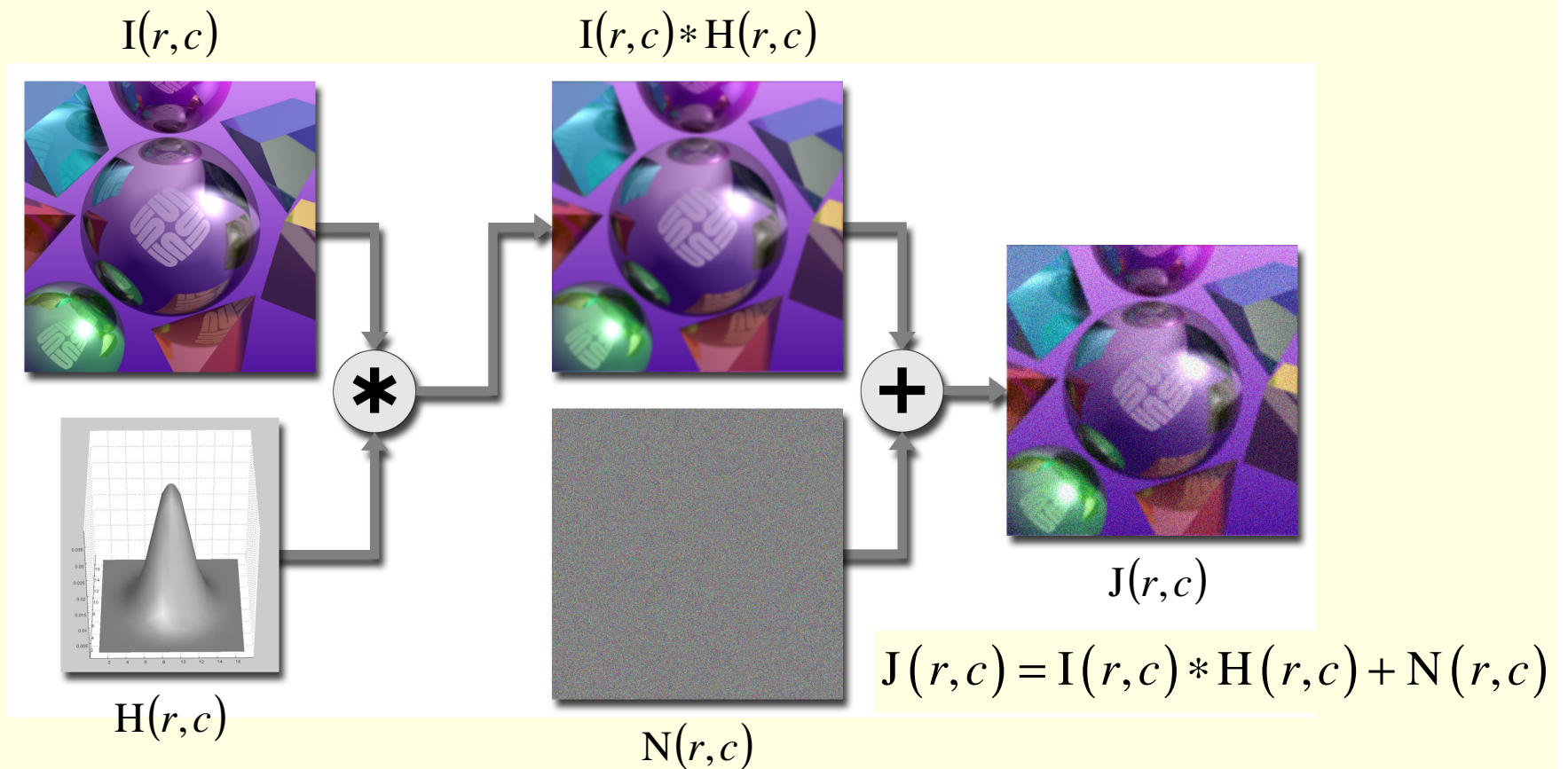
- Резултатът от използването на леща може да се изрази като конволюция на изображението с оптичска предавателна функция

Модел на шумовете в изображение

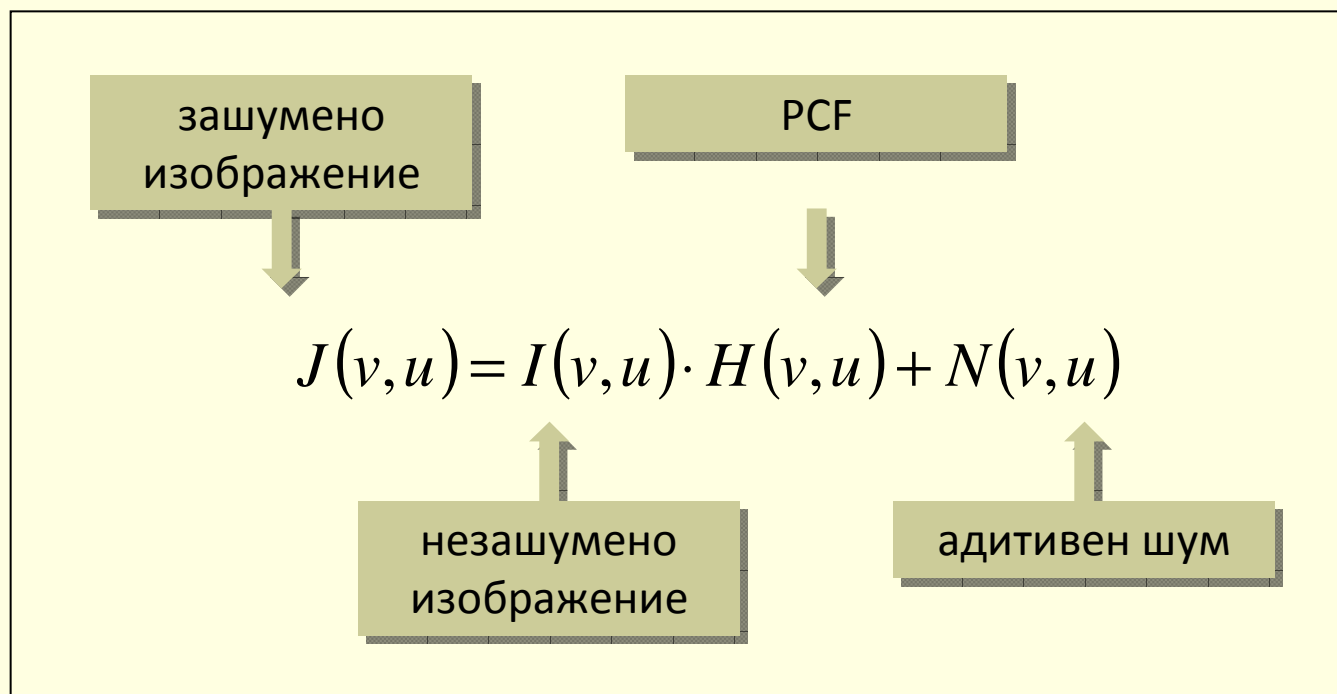

Модел на шумовете в изображение

Модел на шумовете в изображение

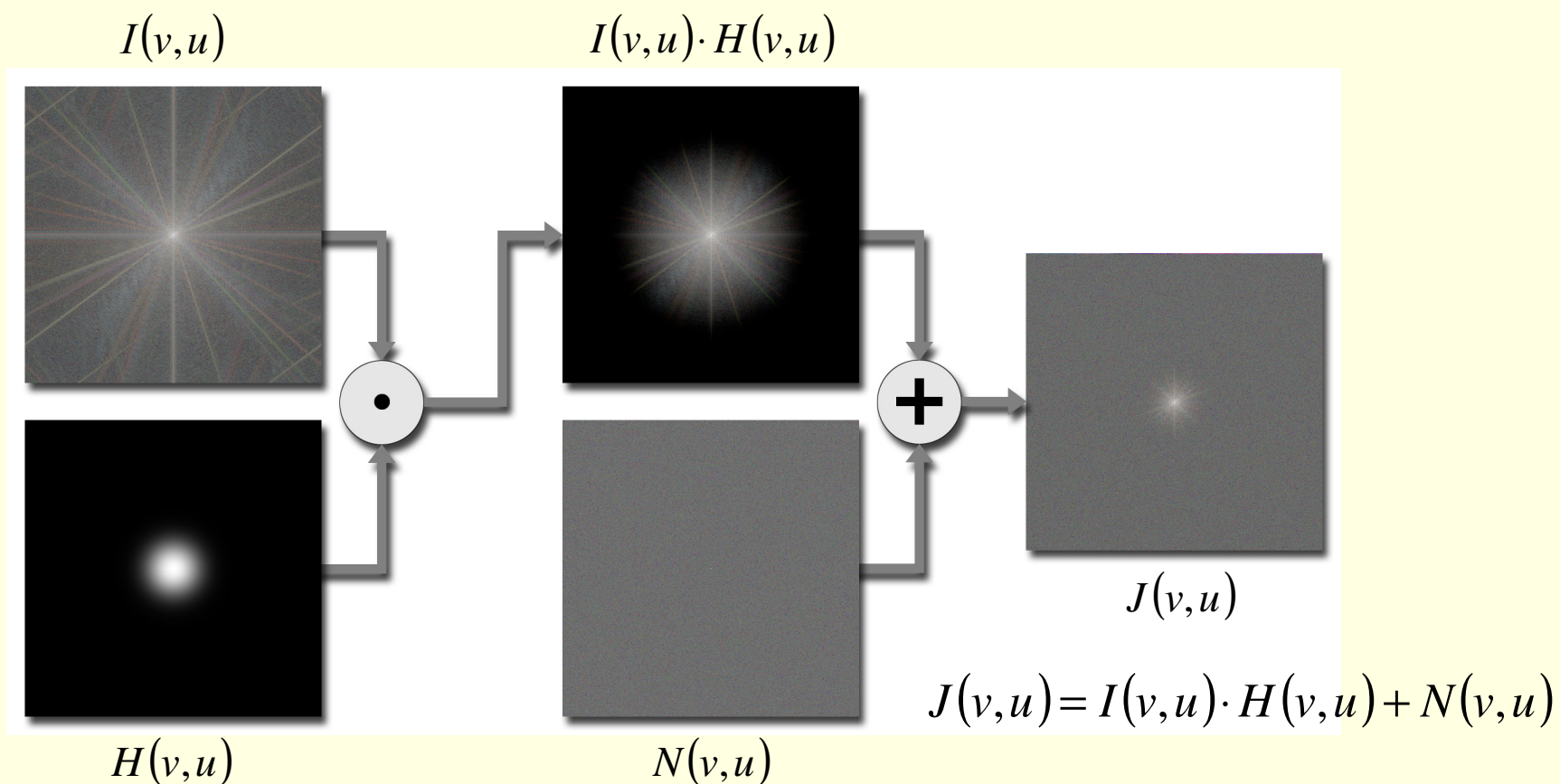
В честотната област

Модел на шумовете в изображение

В честотната област

Възстановяване на изображение

- Нека модела на шумовете в изображение се представя в честотната област като

$$J(u, v) = K(u, v) + N(u, v)$$

- където

$$K(u, v) = I(u, v) \cdot H(u, v)$$

- I е идеално (незашумено) изображение
- H е pointspread function
- N е адитивен шум

- Възстановяване на изображението

- филтриране с филтър W , който премахва колкото е възможно повече шумове

$$\tilde{K}(v, u) = W(v, u) \cdot J(v, u)$$

- Коригираното изображение се определя с обратна трансформация на Фурие

$$\tilde{I}(u, v) = \frac{\tilde{K}(u, v)}{H(u, v)} = \frac{W(u, v) \cdot J(u, v)}{H(u, v)}$$

Възстановяване на изображение

- За определяне на филтър W , с който филтрирано изображение е възможно най-близо до идеалното преди зашумяването се минимизира енергията на разликата между оригиналното и филтрираното изображение
- Идеалният филтър за възстановяване на изображението минимизира квадратичната грешка

- LMS (Least Mean Square)

$$\mathcal{E}^2 = \iint |I - \tilde{I}|^2 dudv$$

- **Филтър на Винер**

- Weiner filter
- минимизира сумарната квадратична грешка между филтрираното и оригиналното изображение

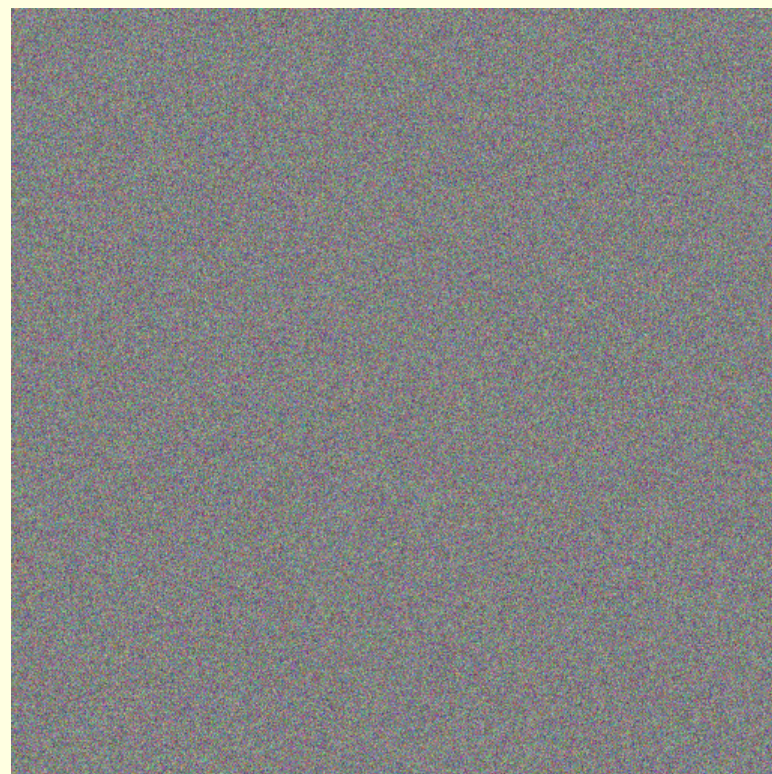
$$W = \frac{H^* |I|^2}{|H|^2 |I|^2 + |N|^2}$$

Филтър на Винер

незашумено изображение

Гаусов IID шум

Филтър на Винер

PSF е импулсна функция – *identity function*

незашумено изображение

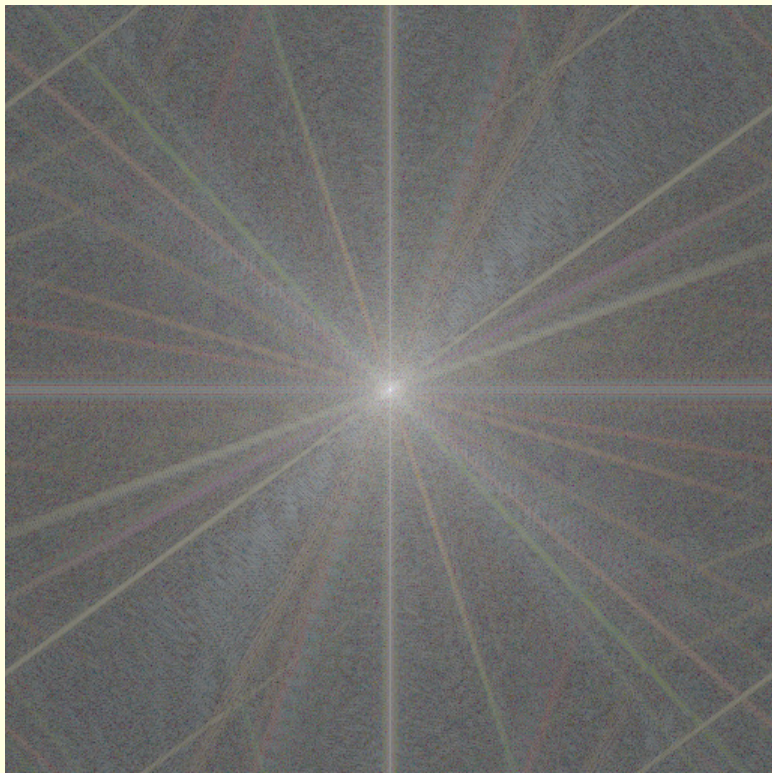

зашумено изображение

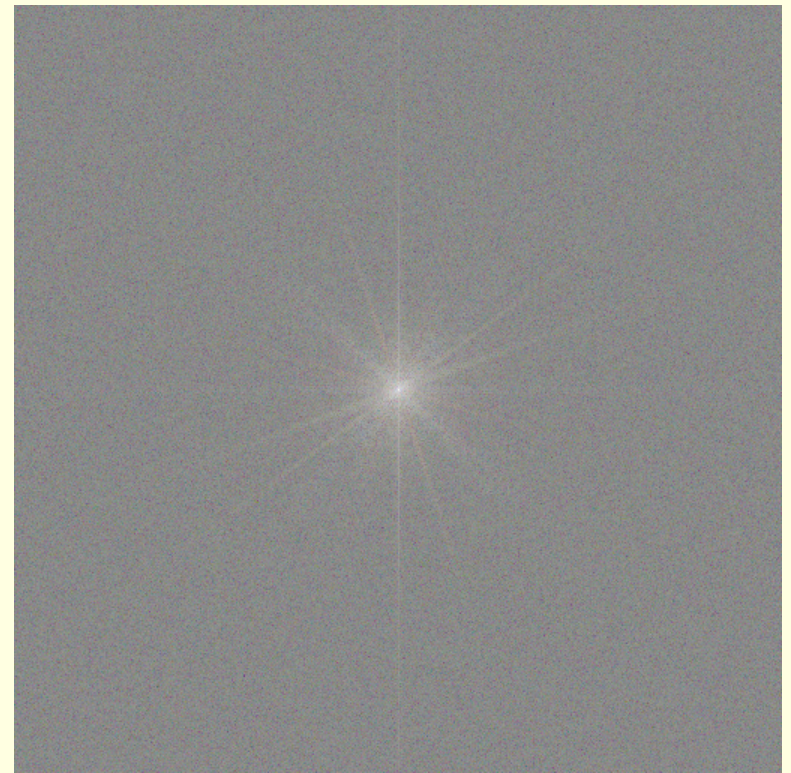
Адитивен шум

Филтър на Винер

Спектрална функция

незашумено изображение

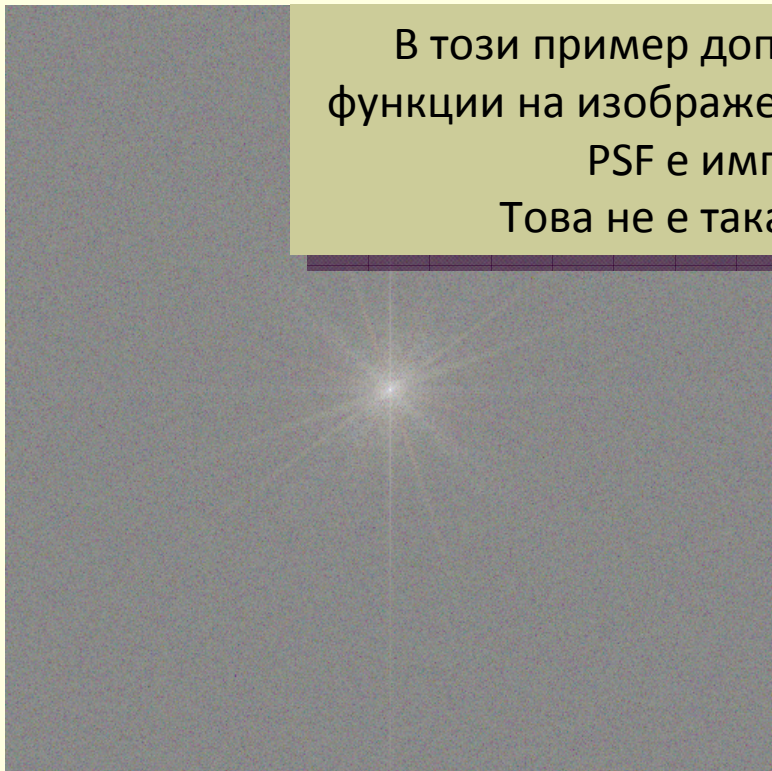
зашумено изображение

Адитивен шум

Филтър на Винер

Спектрална функция

В този пример допускаме, че спектралните функции на изображението и шума са известни и PSF е импулсна функция
Това не е така в реалните случаи

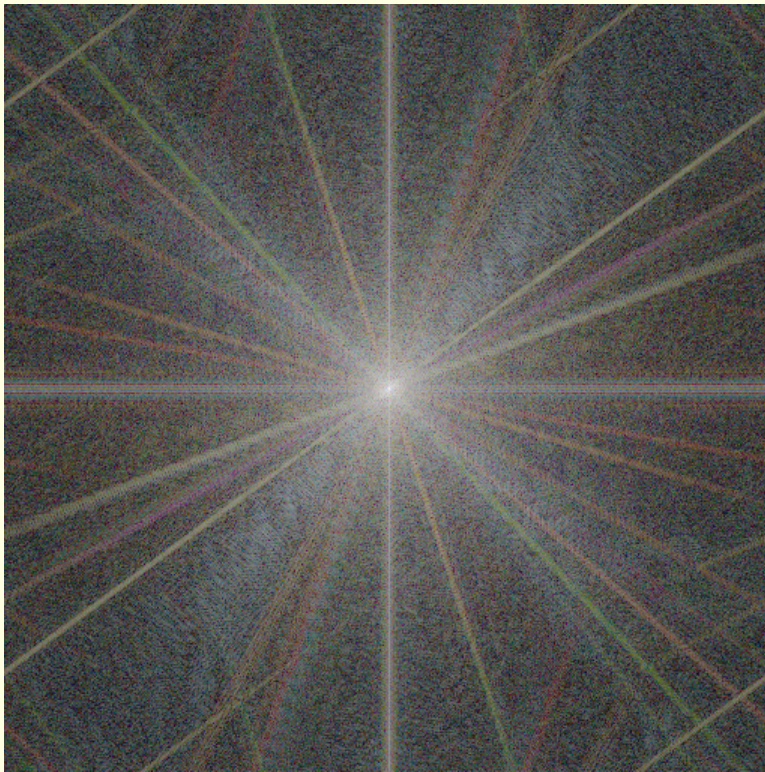
зашумено изображение

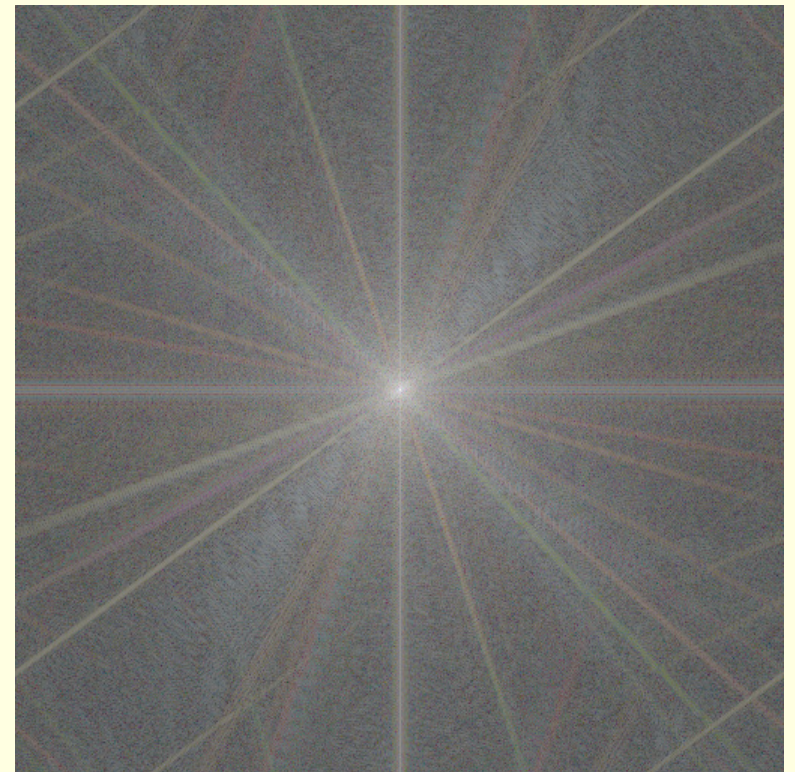
филтър на Винер

Филтър на Винер

Спектрална функция

изображение филтрирано
с филтър на Винер

оригинално изображение

Филтър на Винер

Адитивен шум

зашумено изображение

Изображение филтрирано
с филтър на Винер

Филтър на Винер

Аддитивен шум

Изображение филтрирано
с филтър на Винер

незашумено изображение

Филтър на Винер

PSF е функцията h : Гаусова функция: $\mu=0$, $\sigma=2$

незашумено изображение

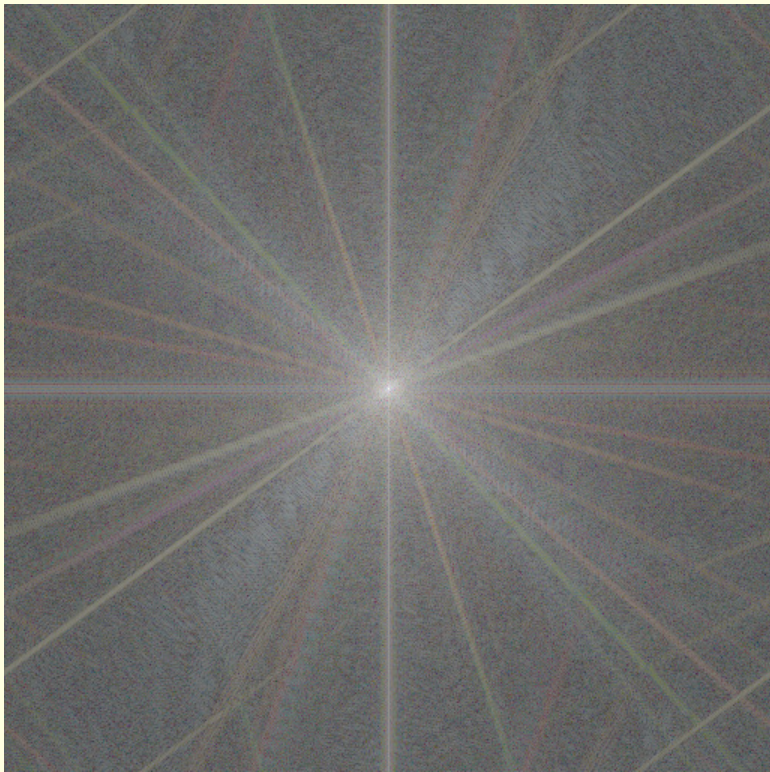

зашумено изображение

$$J = I * h + N$$

Филтър на Винер

Спектрална функция

незашумено изображение

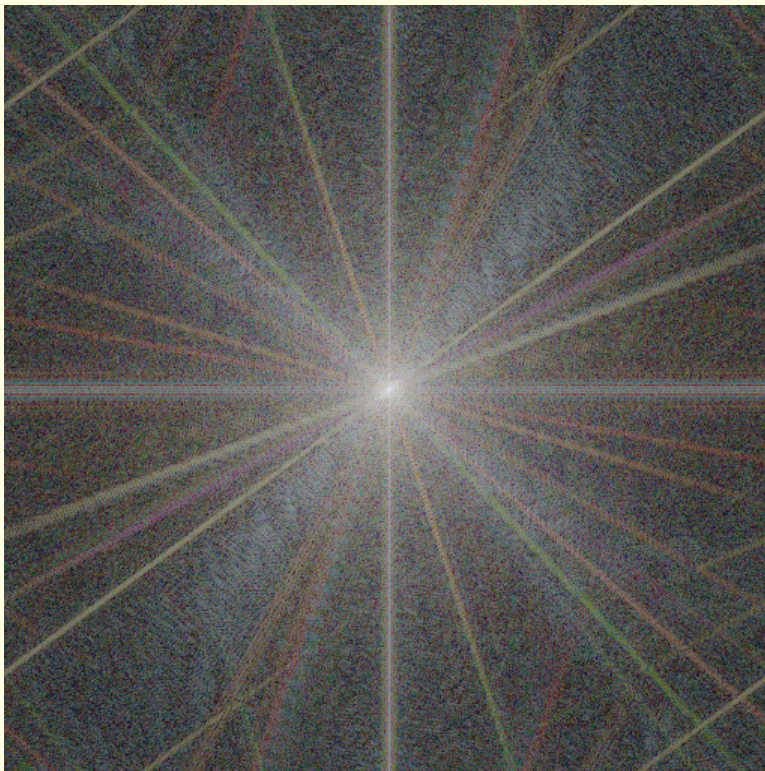

зашумено изображение

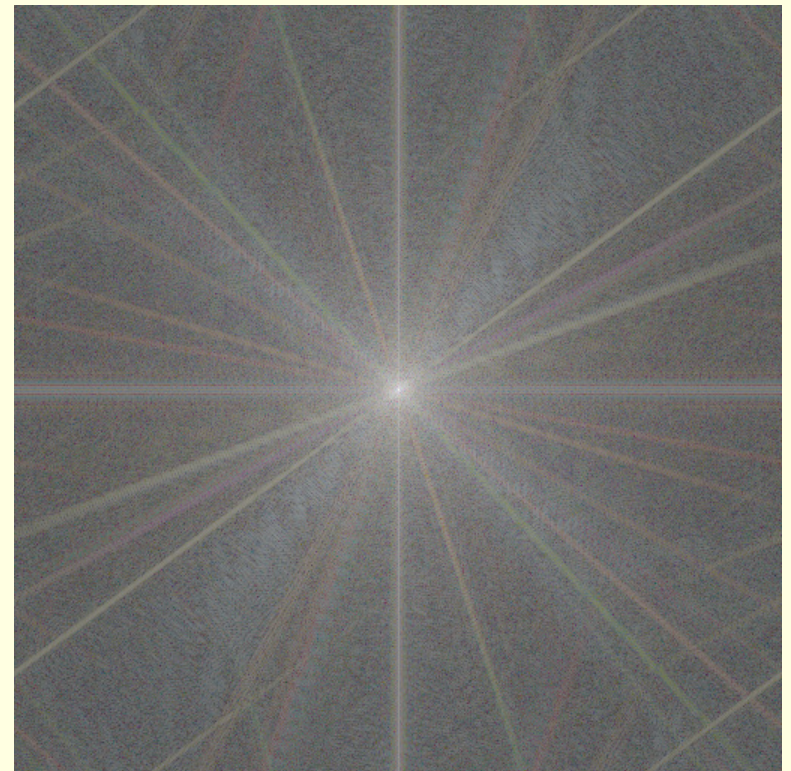
$$J = I * h + N$$

Филтър на Винер

Спектрална функция

изображение филтрирано
с филтър на Винер

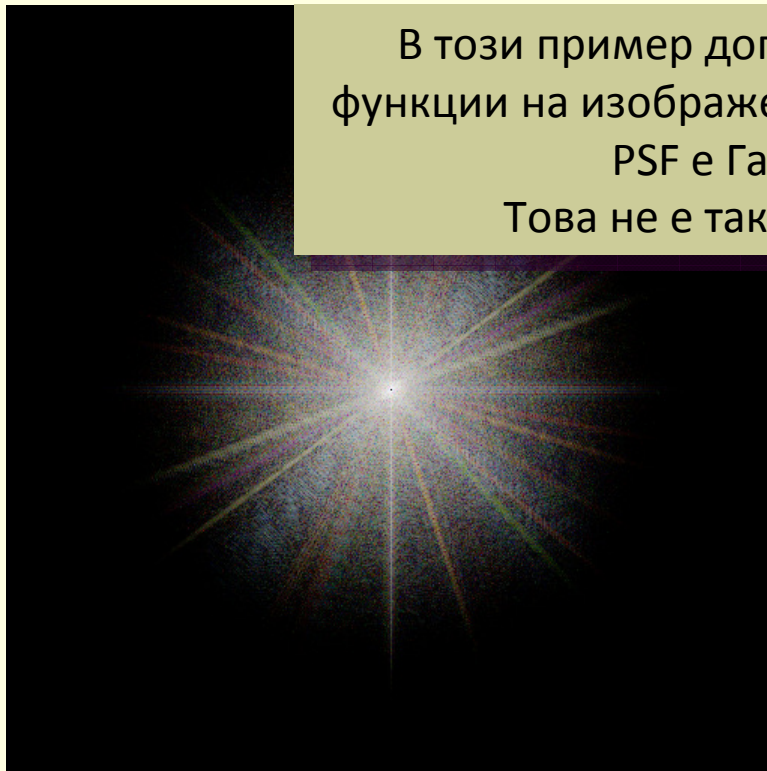

оригинално изображение

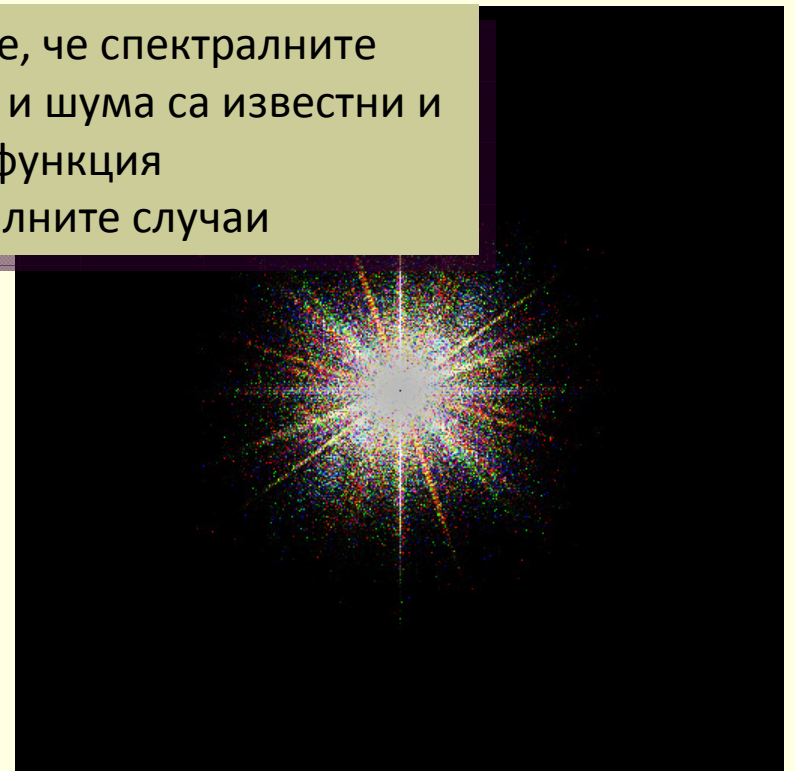
Филтър на Винер

Спектрална функция

В този пример допускаме, че спектралните функции на изображението и шума са известни и PSF е Гаусова функция
Това не е така в реалните случаи

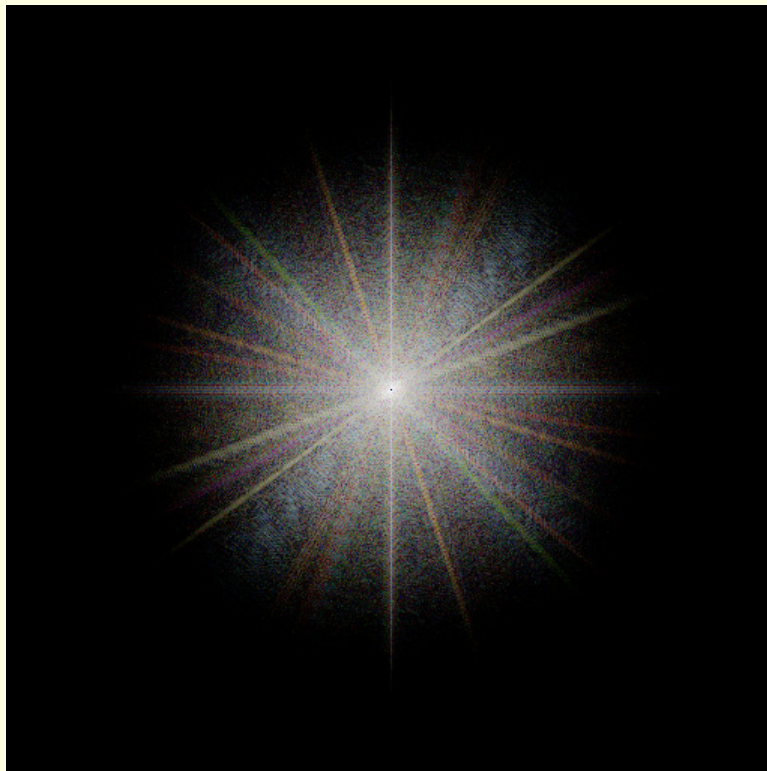
изображение филтрирано
с филтър на Винер

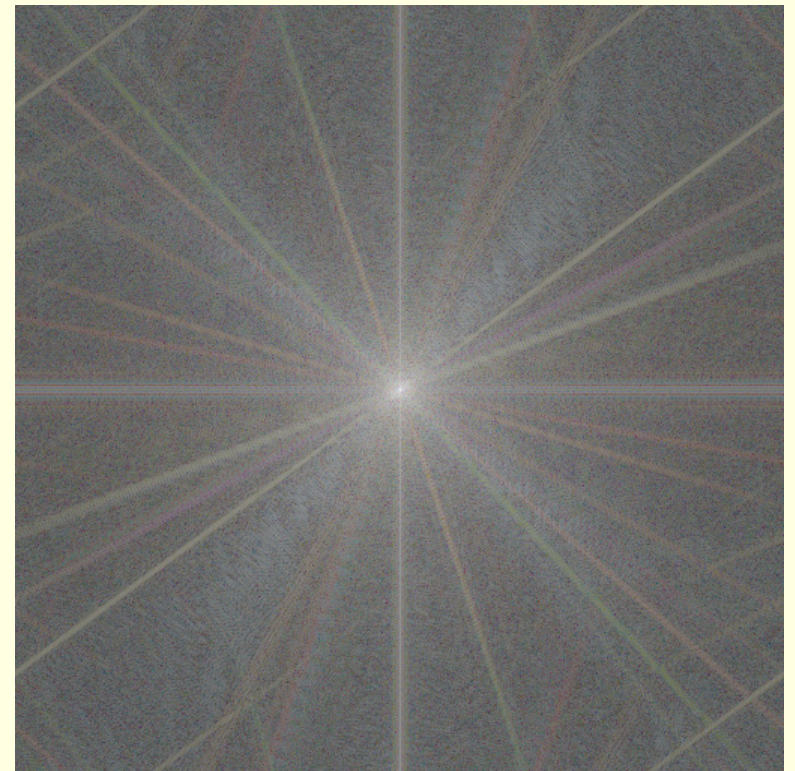
филтър на Винер

Филтър на Винер

Спектрална функция

изображение филтрирано
с филтър на Винер

оригинално изображение

Филтър на Винер

Адитивен шум

зашумено изображение

$$J = I * h + N$$

Изображение филтрирано
с филтър на Винер

Филтър на Винер

Аддитивен шум

Изображение филтрирано
с филтър на Винер

незашумено изображение